

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**De Ivsta Reipvb. Christianæ In Reges Impios Et
Haereticos Avthoritate: Iustissimaque Catholicorum ad
Henricum Nauarræum & quemcunque hæreticum à regno
Galliæ repellendum confœderatione ; Liber**

Rainolds, William

Antverpiae, 1592

Capvt V. Quòd Caluinismus sit Paganismo, aut Turcismo longè
detestabilior.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63183](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63183)

Caluinismus Paganismo longè
detestabilior.

CAPVT V.

Quod de nostra tempestatis hæresi generaliter dictum
est eam esse Paganismo deteriore; hoc de Caluinismo lon-
ge est verius, qui ita nuper Poloniam corrupit, vt ea quoad
civilem statum fuerit in summo vltimæ euersionis periculo:
& quoad religionem, parum absuerit à Christo publicè rej-
ciendo & profitendo Alcorano Mahometis.

Prima ratio quare Secta Caluinistarum sit reliqua-
rum deterrima, ea est, quia de Dei natura & Trinitate hor-
ribilius quam cetera Secta blasphematur. Et quoad hoc Cal-
uinista qui optimè sentiunt sunt mexi Ariani. Qua hæresi,
vel aliqua alia nequiore omnes Europe prouincias in sece-
rum in quibus Euangelij sui prædicandi protestatem nacti
sunt.

Alia ratio est, quia faciunt Deum omnium in homine
peccatorum authorem & effectorem, idque magis proprie
& acrius quam vel diabolum vel hominem ipsum. Qua
Caluinistarum opinio generalis, ex ipso Caluino in certis
propositionibus perspicuitatis gratia contrahitur.

Tertio, quia ab homine auferunt liberum in agendo ar-
bitrium, ex quo ad priorem articulum adiuncto, sequitur
Deum esse iniustissimum iudicem qui hominem in extremo
iudicio damnabit ob ea peccata quæ ipse in homine est ope-
ratus.

Caluiniste sua Dei descriptione, quæ Deum suum pec-
catorum causam & authorem faciunt, Satanam sibi Deum
formant: id quod & ex scripturis sacris, & ipsorum Cal-
uinistarum, adeoque & Caluini confessione manifestè osten-
datur.

6 Due regulae quas Calvinista ex hac doctrina ad Sectarios suos in peccatis obfirmandos. 1. Nemine resistere cupiditati aut libidini, quia numerum eius cui semper & in omnibus est obsequendum. 2. Deberentem habere pudorem aut scrupulum vel conscientiam peccati: quia actionum & motionum diuinarum non pudere debet.

7 Non magis de Deo blasphemè, quàm de Christo nato nefariè sentiunt, quem manifestè docent in peccasse, plenèque desperasse & damnatam fuisse inferno diaboli. Sine qua desperatione & damnatione mortem Christi corpoream nihil humano generi quo vno omnem fidem Christianam proflus abolent, terminant.

8 Impudentia sictorum Calvinistarum qui boelia scribunt Catholicos & Calvinistas non discrepare leuibus ceremonijs, eosque esse eiusdem Ecclesiae. Item qui negant regem Nauarraum & Calvinistas se hereticos: qui heretici sunt omnium qui vniuersum terunt proflugatisimi, ab omnibus omnium saeculorum Concilijs generalibus & non à solo Tridentino damnati.

9 Non minus impudenter & stultè ydem Calvinistas probent esse verè Christianos, remittunt rem ad Calvinistarum Confessiones, quae sunt vanaeque mirabiles, more veterum hereticorum, ut quae in ista credat, certò à nemine cognosci possit. Quos vniuersos blasphemos in Christum ipsi Lutherani à sua communione reijciunt.

10 Quoad externam religionis formam minus est in synagogis Calvinistarum quàm in sacris Tabernaculis & Saracenorum. Calvinista nulla omnino habent sacramenta; quorum vt baptismus Iudaicis lotombus opinionione nihil praestat, ita & Eucharistica eorum prophanis coenis & ientaculis nihil differt.

11 Nequissima veterum Paganorum idololatria cum vero Christianismo magis conueniebat, quam Calvinistarum Evangelium: id quod illustri exemplo & perspicua vtriusque comparatione demonstratur.

12 Lutheranismus melior est Calvinismo.

13 Conclusio quod Calvinista sint vere a Diabolo possessi, sicut in religione Christiana vera monstra atque portentia.

Aterum si hæc generaliter vera sint de selectis omnibus nostri temporis, de Calvinismo qui in Anglia, in Germania inferiore, & in Francia grassatur, quanto sunt veriora? & quum facile probatu est hanc sectam esse vel Paganismo vel Turcismo longè & per se nequiorè, & ciuilibus hominum Christianorum societatibus infinitè magis pestiferam & capitalem? Calvinismum autem intelligo doctrinam illam quæ nuper memoria nostra è Geneuensi Schola, Caluini imprimis & Theodori Bezae, tum etiam reliquorum in ea synagoga Ministrorù studijs in multas Europæ prouincias effluxit, & vicinas quidem prouincias horribilem in modum vastauit, remotas etiam eius contagione afflatas vehementer afflixit & in maximè periculum adduxit. Quemadmodum enim venena quidem omnia sūt humanæ vitæ mortifera, sed alia lentius operantur, alia celerius, pleraque autem vim interimendi non habent nisi imbibantur, quomodo Hannibal & Mithridates obierunt, & Socrates iussu Atheniensium hausta cicuta interijt: alia tamen tantam habent vim vt etiam extrinsecus humano corpori apposita statim interficiant (quemadmodum de tyranno quodam Cambaia in India memoriæ proditum est eum ab infantia sua fortissimis venenis ita fuisse

Caluinismus.

Belfor. 20.
2. Cosm. v.
nurs. lib.
4. cap. 16.
col. 1595.

Ludovicus
Patrius
Romana
Nauigatio
li. 4. ca. 2.

R 3 affue-

assuetum, ut ipsi quidem venena non noceret
 quum aliquem maiestatis laesae reum occideret
 luit, fructus quosdam venenosos mandere, et
 ad se adducto in eius faciem expuere solitum
 facto intra perbreue spatium ingenti cruciatu
 ser homuncio expiravit) non aliter quum
 haereses Christianae fidei lathalia sint venena,
 que tandem extinguant, sed aliae tardius alie
 cius; tum Calviniana est reliquis multo violentior
 & non tantum si intra medullas & viscera adhaer
 tur, verum etiam si vel exterius corpori adhaer
 & adiungatur, ineuitabilem affert pestem & con
 necionem.

*Turcismus
 per Calvinistas in
 Poloniam
 introductus.*

Cuius rei illustrissimum Poloniae regnum
 Christianis omnibus regibus & populis imp
 praebuit exemplum. Ad illud enim à Catholicis
 auertendum & Calviniana haeresi imbutum
 quum suos quosdam discipulos emisissent et
 ro & Geneva Bullingerus, Calvinus & Beza
 post promulgata vulgaria illa magistrorum
 contra Papam, Missae sacrificium, bonorum
 rum necessitatem, preces pro defunctis, purg
 um &c. ad alia magis recondita progredere
 non esse Trinitatem: Christum non esse Deum sed
 hominem: non redemptorem sed philosophum: dant
 in hunc duntaxat finem ut esset rectè viuendi exemplum
 ad imitationem propositum: spiritum sanctum non
 Deum, nec habere hypostasim &c. breui spatio
 aut duodecim annorum, in eum statum redierunt
 illud olim Christianissimum redegerunt, ut
 etiã Protestantes valde dubitarent ne excusso
 sti nomine & fide, apertam facerent Mahomet
 Alcorani Turcici professionem. Illud enim (ne
 piam calumniari, aut rem alioqui minutam
 exaggerare videar) ipsi primarij Euãgelici metum

*Simlerus
 in lib. de a
 terno Dei
 filio in
 prefatione.*

mandarunt, *Magno* (inquit Iosias Simlerus Tigurinae Ecclesiae archiminister) *in discrimine versantur Ecclesiae Polonica, quum illic Samosatani heresis* (asserens vnam esse in Trinitate personam) publice doceatur. Quo autem regnum hoc vicinius & coniunctius est, Mahometano imperio, eo plus solliciti sunt omnes boni, ne Samosatani doctrina Mahometana aditus pareretur, quum tanta sit viriusque affinitas. Idem de Polonis & Transylvanis tradit Theodorus Beza, eosque in eam conditionem redactos scribit, quam ego [inquit Beza] ipso Mahometismo nihilo minus miserabilem iudico. Et si quis Catechismos eorum, publica autoritate non quidem regis & vniuersi populi, sed particularium Patrum, & Ecclesiarum Calvinisticarum emissos euoluat, in quibus symbola Nicæni & Constantinopolitani Concilij rejiciebant, Athanasium & illos omnes veterum Conciliorum patres vti sophisticas contemnebant, illa omnia decreta de consubstantiali, homouiso, essentia, hypostasi, vti *sophistica & ab hominibus extra scripturas inuenta* repudiabant, & denique perspicue verbatimque, vnam cum Mahomete in diuinis personam profitebantur: is nunquam dubitabit quin perpaululū ab ipso Mahometis Alcorano suscipiendo absuerint. Et quinam huius in Polonia Mahometismi principes & Apostoli fuerunt? Bernardino Ochinus, Valentinus Gentilis, Paulus Aleiatus, Georgius Blandrata, & Petrus Statorius, quem quia suum aliquando discipulum Beza vocat *iuuenem bono ingenio & doctrina non contemnenda* praeclitum. Horum alij erant Galli, alij Itali, omnes & singuli Calvinistæ & in Caluini schola enutriti, & è Geneua Tiguroque in Poloniam profecti, & Caluinianæ doctrinæ ad vnguem peritissimi. Et hos peregrinos in Poloniam ventitantes quis recepit? quis fouit? quis sumptus necessarios suppeditauit?

R 4

peditauit?

Beza in
theolog.
epist. r. pa.
22.

Ibid. epist.
21.

Ibid. pag.
331.

Simlerus
& Beza
vbi supra.

peditavit: aut talibus hospitium præbere ausurum
 quum & rex Sigismundus esset valde Catholicus
 & in tota republica nulla palam alia quam Catho-
 lica vigeret religio Præbuit his hospitium (inquit
 as Simlerus) Franciscus Lismaninus monachus, viri-
 gnæ in aula potentia & authoritatis, ut qui
 antè regine à confessionibus erat. sed qui iam abre-
 culla nostrus se Ecclesiis adianxerat. sic ille. Ergo Cal-
 vinistæ tantulo tempore ita infirmarant & con-
 perant potentissimum antea regnum Poloniae,
 quoad ciuilia, omnes vicini principes ei imitari
 rent, illudque diuisuros inter se breui ominar-
 tur. Moscouita quidem manifeste ei inhiabat,
 de Prussia adimenda magnam spem conceperat.
 Suecus laceflabat, ciuitates maritimæ ab eius
 imperio subtrahebant, Turca cerò confidebat
 proximas prouincias vel propter timorem pot-
 tia, vel propter amorem Alcorani illi in præda
 cessuras; adeò vt rectè regi Sigismundo à viro
 piente predictum sit, regnum eius trium dierum fore
 nisi maturè Calvinistarum illorum furoribus oc-
 curreret fieri enim non posse quin labaretur
 eius, laceraretur corona, & infringeretur sceptrum (ma-
 ximè quum Moscouitæ & Turcæ ad omnes occasi-
 ones arripiendas adeo essent parati) si heretici im-
 punè & liberè vt prius sinerentur sua miscere inces-
 dia, & Nobilitatem regni in tot sectas distraherent.
 Et quid aliud poterat expectari, nisi vt ad primam
 occasionem vndecunque oblaram multiplici
 factiones erumperent, quum tot essent Ariani,
 tot Tritheitæ, tot Trinitarij, plurimi Samole-
 teniani, qui singuli suam fidem vt purissimam con-
 piebant in eo regno cum alterius partis ruina
 constabilire; & qui ab illis impurissimis sediti-
 onum flabellis Ministris vsque adeò erant cor-
 rupti,

Simlerus
 ibid.

VVarfus-
 eius in ora-
 tio. ad Ste-
 phanum
 regem an.
 1582.

Genebrard
 in Chronol.
 lib. 4. pag.
 747.

Darius an.
 1573. pag.
 945.

Stani laus
 Orichonius
 in chymera
 fol. 121.

Maximum
 periculum
 Poloniae à
 Calvinistis.

rapti, vt quum Henricus Valeſius, eorum Rex in-
 ungeretur, & nimis humaniter promitteret ſe eos
 qui fidem Catholicam deſeruerant *in pace conſerua-*
 turum, illi nihilominus eo non contenti in ipſo au-
 guſto & ſoleſſi coronationis actu tumultuaban-
 tur, & minaces voces emittebant, & de ſua ſecurita-
 te alias neſcio quas præter regiam fidem cautiones
 poſcebant. Qui autem in regem adeo ipſis hæreti-
 ciſque omnibus patrocinantem, tam insolentes,
 præfracti & contumelioſi erant, ij ſi rex ille edictis
 Arianiſmum aut Turkiſmum ita ſerpentem cohi-
 bere voluiſſet, quas non erant tragedias excitaturi?
 & quem erant vel Moſcouitam vel Turcam pro de-
 fendenda religione quam putabant puriſſimè Euā-
 gelicam, auxiliares illis copias offerentem recuſatu-
 ri? Quoad temporalem ergo ſtatum conſtat pau-
 corum annorum ſpatio in miſeras anguſtias à Cal-
 uiniſtis redactum fuiſſe ampliſſimum illud regnū.
 Quoad ſpiritualem verò & Eccleſiaſticum ſtatum,
 multo grandior & euidentior fuit eius inſœlicitas.
 Si enim ipſi Euangelici quorum noſtro ſæculo to-
 tum ferè ſtudium in eo verſatum eſt vt orbē Chri-
 ſtianum ciuiliū bellorum facibus inflammarent,
 qui in Germania, in Flandria, in Sabaudia, in Sco-
 tia, in Gallia, flumina Chriſtiani ſanguinis effude-
 runt, qui in Germaniam Turcas contra Carolum
 V. euocarunt, qui nuper in Galliam turcam contra
 regem ſuum Carolum IX. ſolicitarunt, qui poſtea
 principem Condeum ad æternum clariffimi quon-
 dam nominis Borbonij dedecus flagitioſiſſimis illis
 Turcæ Satanæque Miniſtris ſeruientem hortati ſunt
 vt Turcarum Imperatori ſe ſubmitteret, & Turki-
 cis auxilijs bellum in Gallia contra Catholicos &
 Chriſtianiſſimum regem perpetuaret, ſi iſti Miniſtri
 Poloniæ ruinam cuius ipſi erant authores deplorāt

*Theuet in
 Coſmog. l. 4.
 20. ca. 4.*

*Vide Surrū
 an. 1548.*

*Marb. de
 Launay en
 la repique
 Chreſt. li. 2
 chap. 13.*

R 5 ſi Theo-

Supra fol.
p. 68.

si Theodorus Beza, ille Christianæ reipub. turbolax Poloniae in varias Euangelicorum factiones scriptæ conditionē ipso Mahometismo nihilominus velle iudicat; tum certè Polonia verè fuit deploranda; tum in extremo discrimine constitutam fuisse Ecclesiam Polonicam nemo Christianus ambigit. Sed quantum Calvinistarum impietas nimia Sigismundi regis lenitate & Henrici indulgentia Poloniae labefecit: tantum excellentissimi regis Stephani diligentia, iustitia, & fortitudo, eandem crexit & instaurauit, qui prophanas illas hereticarum sectas quam poterat studiosissimè recidens, vnam Catholicam religionem restaurans atque multiplicans, simul regni sui fines, & vna Catholicae religionis per maria feliciter & gloriose dilatauit, & ritimas vrbes & in ijs ditissimum emporium Danuiscum recuperauit, Liouoniae maiore partem subiegit, in Russia & Lithuania, magnas regiones Molouia Magno Duci ademit Poloniæque regno adiecit, & in ijs locis extirpata partim Lutheranorum partim Calvinistarum, partim Arianorum, partim Graecorum impietate, Catholicam religionem restituit, Deo etiam mirabiliter & regis optimi & bonorum suorum laboribus benedicente. Ita Poloniae miserabile suppeditat exemplum regni à Calvinismo illud inuadente lacerati vexati & destructi, eademque Polonia gloriosum continet documentum regni postiectos Calvinistas ad veterem splendorem & amplitudinem mira felicitate assurgentis.

Vide literas patris
Toscani
ad Ducem
Mantuae
impres. Parisi
anno
1584 gallico.

2.

Quare Calvinismus
fit alyi
est pestilens
2107.

2 Quare autem Calvinismus potius quam reliquæ sectæ adeo sit publicis rebus pestifer & exitiosus, illud verò quum omnibus Christianis qui libertatem suam charam habent, tum principibus potentissimum quibus multorum custodia diuinitus est commissa, summo studio & attentione est consideranda.

vt intelligant quādo Calvinismo in suas vel priuatas domos vel ciuitates aditū aperiunt, quā cruentam bestiam, quā horrendam furiam, quā immanem Hydram in easdem domos ciuitatesq. admittūt. Et si quidē hoc ipsum de quo iam loquutus sum quōd nimirum de tremenda Dei essentia, de beatissima Trinitate adeō diabolicē sentiant, inter primas causas numerarem, cur Deus in tantā impietatis ultionem magis eos quā reliquos Sectarios à Satana possideri, & ab eodem magistro in scelera maximē horribilia impelli permitrat, nescio an aliquid afferti posset probabilius; quam certē rationem Apostolus Paulus maximē cōfirmat. Qui enim perditū in religione Christiana edocti cognouerunt Deum, non tamen vt Deum glorificauerunt, nec gratias egerūt, sed

Rom. 1.
 euauerunt in cogitationibus suis, & putantes se sapientes, stultissimi facti sunt. & mutauerunt vnitatem Dei Christianorum in pluralitatem deorū Paganorum, qui sanctissimam Trinitatem quam Christus, & Apostoli, & omnis Ecclesia Catholica à primis Euangelij initijs constanter tradidit, deseruerunt pro deo Samosatēni & Arii, & quem Mahometes ab illis didicit, & à Mahomete Turcarum congregatio admisit, qui in quacūq. orbis Christiani regione pedem ponunt etiamli nequissimas opiniones de Deo seminant nihil profus laborant, modō tamen Catholicam de eo fidem extrahant & hæreticam cuiuscūque generis spargant; quid mirum si istos qui ita commutant veritatem Dei in mendacium, Deus vicissim propter mercedem iniquitatu tradat in reprobū sensum, vt faciant ea quæ non conueniūt, repletos omni iniquitate, malicia, fornicatione, auaritia, nequitia, plenos inuidiæ, homicidio, cōtentione, dolo, malignitate, susurrones, detractores, Deo odibiles, contumeliosos, superbos, elatos, inuentores malorum, parentibus non obediētes, incomp-

*Caluinista
quales.*
 fitos,

fitos, insipientes, sine affectione: fœdissimi, absque misericordia, omnibusque vniuersè flagitiorum teterissimis sordibus immerfos quæ humana improbitas potest concipere, vel diaboli malitia in hominem à Deo derelictum potest immittere. Certè si (quod Aristoteles clarè testatur) talis sit illius causæ antecedentis effectus, si qui de Deo absurdissimè sentiant, Deo ultore & vindice, omnium mortalium euasissimè sceleratissimi, consequens est Calvinistas esse omnium sectariorum impurissimos, quorum doctrina de Deo maximè est prophana, Ethnica, mutabilis, maximeque tum sibi ipsi, tum Catholicæ veritati contraria.

Quæ enim Europæ prouincia Calviniana mentem suscepit, quæ non vna execrabilem de Deo sententiam essentia impietatem admisit? De Polonia iam dictum est, quæ tamen nõ magis Turcarum de vnitatis personæ in diuinis sententiam hausit, quam opprobria Paganorum de pluritate deorum opinionem complexa est. Sic enim ipse Beza narrat, scissas fuisse in initio Polonicas Ecclesias vt alia vnã Dei patris personam assererent, Christi autè & spiritus sancti personas & unitatem negarent, alia contra tres natura distinctas ponerent, & Tritheismum defenderent. Quid iisdem Calvinistæ in Gallia? Eadem nimirum contra Catholicam de Trinitate doctrinam venena spargunt,

tinaciter vrgentes Christum non à patre naturam suam habere, nec item Spiritum sanctum, sed singulatim eam esse à se non aliter quam patrem, nodumque Nicenam de filio prædicantem, quod Deus de Deo, lumen de lumine, superbè reprehendunt & à Catholicis admoniti, in hac Ethnica deorum multitudine inducenda progredi non desunt, omnia & ipsorum Ministri in suis confessionibus, edunt, & Catholici multis nuper libris refutarunt.

Caluinistarum doctrina contra B. Trinitate deiq. personarum vltas blasphemica.

Beza epist. theoloz. 2.

Lamy en la replique Chrestien. li. 2. ca. 4. §. 2. Rosier en cõfess. fides Danatus contra Genebrardum. Videtordannu contra Danam.

Quid Calvinistæ in Anglia? Alij in Academijs do-
ctiores ad eundem cum Polonis & Gallis scopolū
adhærescunt, sollicitè auditoribus inculcantes, etiā si
Nec iam patres dixerunt Christum esse Deum de Deo, tamen
firmissime tenendum esse cum Caluino, Christum non à
patre sed ex se & per se Deum esse. Alij verò in pagis &
compitis rudiores priorem Samosatani sectam præ-
ferentes, simpliciter Trinitatem negant, & irrident eos,
qui appellant patrem Deum, filium Deum, & Spiritum san-
ctum Deum, eò quod hac ratione, (iuxta horum theolo-
giā) tres Deos ponant. Nam Flandricas ecclesias mul-
tò longius progressas fuisse quivis facile existimet.
Qui enim ante triginta annos vsque eò profecerāt
ut Christum pro nobis mortem in cruce non per-
tulisse, omnino (inquam) in cruce mortuū nō fuis-
se assererent: qui pro hac fide sanguinem suū profu-
derunt, & in medijs ignibus animas alacriter diabo-
lo reddiderunt (quod de illis Calvinus ipse memo-
riæ prodidit): qui vsq. eò Trinitati abolendæ incu-
buerunt ut plurimos libros eò pertinētes à Flandris
scriptos & à Flandrico idiomate in Anglicanum tra-
ductos Angli ipsi fateantur: qui Dauidem Georgiū
Hollandum, verum (ut illi prædicabant) Messiam,
& spiritum Dei, idcirco à Deo missum ut imperfe-
ctam Christi & Apostolorum doctrinam corrigeret
produxerunt, & fidem de illo Messia multis labori-
bus & periculis auxerunt: qui Ioānem Leydensē
Hollandum item sartorem, Monasterij regem cōsti-
tuerunt, & Flandricis Hollandicisque satellitibus
stiparunt, novamque ab eo rege religionē & Moy-
si & Christo contrariam mundo militaribus armis
imponendam censuerunt, & denique qui per Ana-
baptistas (quorum gregibus totus Hollandiæ tra-
ctus redundare dicitur) iā diu disseminarunt Chri-
stū ex Virgine Maria carnem non sumpsisse, eoque
modo

VVishaker
contra Ca-
pianum.
pa. 153.

Art. 26.
Familia
Amoris
ubi supra.

Cal. Infruce
contra Li-
bertinos c.
14. 17.
E. R. lib. de
Familia
Amoris
impres. Lā-
dant anno
1578.
Prateol. de
hæres. li. 4.
ca. 3.
Steid. li. 10

modo totū incarnationismysteriū euertunt: isti ho-
mines quid sani de Christo, quid de deo, quid de re-
ligione Christiana teneāt, nō difficulter iudicari
test. Breuiter ne per singulas Ecclesias separatim
uagando, studioso lectori nimis sum molestus, quā-
oēs planē ecclesiæ Calvinianæ factionis de Christi
& Trinitate impiē credant, quē meliorē testē qua-
mus quā Calvinistā, & illum in his à turbis Eu-
gelij noui negotiosum actorē: sed qui quo ad car-
ra oīa, Calvinianæ fidei, in hac tamen contra De-
perfidia à Caluino discessit. Sic autem ille scribit
Caluinū & Tigurinos qui eū autoritate Poloni-
rū Ecclesiarū & aliarum Euangelicarū premebat
Multi tñ in Germania, quā in Hungaria, Transilua-
Polonia minori, multas synodos celebrauerūt cōtra fidē Ca-
tholicā de Trinitate, & multos libellos plenos blasphemias
rianis & Eutybianis & horredis cōiūctis emisērūt. & m-
Jo. 94. 95. Omnes Ecclesiæ quas vos appellatis reformatas per Eulogio
filij Dei, Ariana & Eutybiana sunt, nec hoc negari potest
supra demonstratiuē probaui. Et post, quū idē de doctrī-
na Caluini ex scriptis eius speciatim & luculentē
probasset, Cōclusum est itaq; (inquit) O Caluine doctrī-
tuā de filio Dei esse planē Ariana, à qua resistas quā primū
oro atq; obsecro. & has hereses quā citius fieri potest re-
ctes Dei in gloriā Trinitatis, et liberes Dei Ecclesiam ab
blasphemis quib; useā cōaminasti, nec cōtēnas hāc frat-
admonitionē, quare quū Calviniana hæresis terrore
cōtra dei essentiā fundat blasphemias quā alia qu-
uis vulgata huius tēpestatis secta ex eoque sequit-
vt hoēs à Deo quē deseruerunt magis, magis qu-
Satanæ in seruitutē tradātur, merito christianis qu-
que hāc sectā imprimis debet exhorrescere tāquam
reip. Christianæ virus exitiale, quā ita est & in sim-
mā Dei maiestātē, & incommunē omniū Christi-
norum fidem, arque vitā iniuriosa & blasphemā.

Stancarus
contra M.
nistrorū Ge-
neus. &
Tigurinos.
Jo. 94. 95.

Ibid. fol.
118. &
123.

3 Verum etiam si hæc de Deo blasphema varietas
 probet eos seriò Deū omnino nullū credere, tamen
 nescio an non præstaret eos esse simpliciter Atheos
 & Deū e mundo prorsus tollere, quam Deū qualē
 ipsi statuūt, impium, iniustum, & scelerum effecto-
 rem cōcipere. Nam quū dicunt aliàs esse tres distin-
 ctos Deos, aliàs vnā tantū personā, Christum esse
 creaturam, Spiritum S. autē nihil esse penitus; hæc
 quidem quin æternas mereantur inferorū flammās
 negari non potest, quū in altissimis fidei mysterijs,
 perinde ac si de crepundijs puerilib. ageretur, ita le-
 uiter & improbè ludāt. Sed tamen si doctrinam i-
 psam per se directè consideramus, hoc longè est in-
 Deum cōtumeliosius quum omnia quę in mundo
 perpetrantur scelera, ad eum fontē & authorem re-
 uocantur. Hoc autē adeò est in omnibus Caluini &
 Bezae libris, disputationibus, institutionib. tritum,
 vt verear ne studiosus lector cramben sēpius reco-
 ctam sibi apponi clamet, si id multis probare coner,
 quod est omnibus ferè mediocriter eruditis notissi-
 mum. Quare strictim Caluinianam hac de re sen-
 tentiam libabo, ad plurimos Caluini libros eum
 remittens, si quis copiosius hanc eius hæresim ex-
 plicatam videre desiderat. Reliquorum autē libro-
 rum summam, in Institutiones vbiq. nimium vul-
 gares ad hunc modū cōtraxit. *Quod nihil efficiunt ho-*
mines nisi arcano Dei nutu, nec quicquam deliberando agi-
tant nisi quod ipse iam apud se decreuit et arcana sua dire-
ctione cōstituit, innumeris et claris testimonijs probatur. Ad-
salo incesto coitu patris thori pollues detestabile scelus perpe-
trat, Deus tamē hoc opus suū esse pronunciat. Quicquid sciri-
ta exercet Chaldaei in Iudæa, opus Dei esse pronunciat Tere-
mus. &c. Horū omnīū anthor est Deus, eorū volente sunt.
 Quoniā autem aduersarij multa loca quę Deo vi-
 dentur tribuere peccatorū operationē, declinabant
 anti-

*Caluinista
 docent, deū
 esse proprie
 peccati antho-*
rem.

*Cal. Instit.
 li. 2. ca. 28
 3. 1.*

antiqua D. Augustini & aliorum patrum distinctio-
 ne, Deum quidem multorum malorum auctorem
 dici eò quòd ea permetteret, non quòd volente
 actiuosa efficeret, contra hoc Calvinus, Tertium
sando (inquit) *effugiunt Dei tantum permissu non et*
voluntate hac fieri, ipse vero palam se hoc facere pronu-
cians, effugium illud renunciat. Quicquid igitur
tium vel externe ab hominibus perditissimis ge-
tur, vel intus in animis concipitur, num id totum
proprie deo auctori tribuendum est? Ita pronu-
Quod enim [inquit Calvinus] ad arcana motus

Ibid. §. 2. *quicquid animis concipimus, arcana Dei inspiratione ad*
um finem dirigitur. Et certe nisi intus operaretur in me-
bus hominum, non recte dictum esset auferre labrum a
racibus & à senibus prudentiam, auferre cor proci-
terra ut errent per deum. Et saepenumero pronu-
eum excacare hominum mentes ac vertigine per-
spiritu soporis inebriare, incutere amentiam, obdurare
da; quæ omnia permulti ad permissionem reijciunt ac
ferendo reprobos à Satana excocari sineret, sed nimis
ta est ea solutis. Id ergo vult, id laborat, id omni
tentione pugnat, scelera omnia in homine
non tantum deserere, & permittente, & Satana
dente, sed proprie operante, & inspirante, &
cate, & inebriante, & obdurante proficisci, adeo
(quod eodem in loco expresse scribit) in flagi-
rum omnium actione primæ partes Deo, secundæ
tantum diabolo sint tribuendæ. sic enim

Ibid. *Apud Isaiam contra gentem fallacem missurum se*
os pronuntiat Deus, & præcepta daturum ut auferantur
lia, non quia impios ac praefratos homines ducere voluit
spontè parendum, sed quia flexurus sit ad excusanda
iudicia, perinde ac si iussa eius animis insculpta gestarent
Vnde apparet certa destinatione Dei fuisse impulsos. Et
quidem interposita Satana operâ saepe Deum agere

probos, sed vt Dei impulsu Satan ipse suas partes agat & proficiat quatenus datum est. Dicitur quidem Satan excacare infidelium mentes, sed vnde hoc nisi quia à Deo ipso manat efficacia erroris. & Deus ipse dat homines in reprobum sensum, proijcitque in fœdas cupiditates, quia iuste sua vindicta præcipuus est author, Satan verò tantum minister. Denique post multa in hanc sententiam ex scripturis Testamenti veteris & noui, ex prophetis & Apostolis coaceruata, & miserè detorta, hoc est ad extremum Caluini de Deo scelerum causa effectrice conclusio. Summa (inquit) hæc sit, quum Dei ^{libidem} voluntas dicitur rerum omnium esse causa providentiam eius statui moderatricem in cunctis hominum consilijs & operibus, vt non tantum vim suam exerat in electis qui spiritu sancto reguntur, sed etiam reprobos in obsequium cogat. Sic ille.

Quam Caluini & Calvinianæ sectæ fidem certis propositionibus complectamur, quo plenius à ^{Summa doctrina Calviniana de Deo peccati autore.} lectore percipiatur, & fidelius mandetur memoriæ, & demum perfectius intelligatur non modò quid ex eo tanquam absurdissimum inferant Catholici, sed etiam quid tanquam Deo placens & gratum eliciant Evangelici totaque vita sua exprimant, & quid per ciuitates & regiones in quibus grassantur, hoc prætextu audacter & solutè perpetrent. Prima est, Deo non solùm permittente & tolerante, sed ^{1.} volente etiam & operante, scelera omnia fieri, omniumque flagitiorum Deum esse propriè authorem. Altera; Deus inspirat arcanos motus peccatorum, adulteriorum, libidinum; nec quicquam ^{2.} nefarium molimur nisi eo excacante, vertiginem incurtiente, auferente nobis cor: & denique quicquid scelestum intendimus, id à nobis primum eius interna operatione concipiur, & ad finem, eius inspiratione dirigitur, adeò vt & initium, & ^S medium,

medium, & finis peccati ad Deum vt causam effici-

entem referatur qui aliquando per se, aliquando per
Instit. li. 2. ca. 4. §. 3. Satanam reproborum & consilia destinat quo visum est

voluntates excitat, & conatus firmat, adeo vt homines

malefici Deo voluntatem excitante malefacere
3. cipiant, & Deo conatus firmante in iniquitate
tate pergant. Deinde in actione peccandi agitur

dem diabolus & agit Deus, sed imbecillius agitur
Deus ma-
gu proprie
causa pec-
cati, quam
vt diabo-
lus vel ho-
mo.

bolus, potentius operatur Deus, qui si diaboli opus
ad huiusmodi peccata vtatur (quod aliquando fit

non semper) ita diabolus vi & energia peccati
4. ciedi superat, vt Satan nisi Deo incitante & impelle-

te ignauus sit & debilis, nec in reprobos suos pariter
strenue & efficaciter agit nisi Dei motu & impelle-

Neque solum Deus magis est in peccato quam diabo-
lus actiuus & efficax, sed magis etiam quam homo

mo ipse a quo si exacte iuxta Theologie normam
loquamur, proprie venit quicquid in peccato pe-

cati naturam habet, vt potest a quo solo pendet volun-
tatis ad peccatum obiectum inclinatio & assensus.

At Calvinus hanc etiam voluntatis actionem Deo
magis quam homini tribuit, Deus enim corda ventu-

Instit. lib. 2. ca. 4. §. 7. inclinatur, roboratur, destinatur, inflectitur, impellit; Deus vt
electis, sic item in reprobis agit: imo violentius in

his quam in illis operatur, quum hos etiam cogat in
obsequium: nec tantum vt illos ducit ad sponte paritatem

sed flectit etiam & impellit: & vt ait magnus in Calu-
nilmo magister & Anglorum Apostolus, ab initio Deo

hominum malitia velint nolint, ad eos fines quos sibi pro-

suit, & mirabiliter inclinatur corda ad malum. vtique Cal-
uinus ipse loquitur, excitando voluntates, & firmando
conatus, proyicit in sedas cupiditates: & vt alibi conclu-

dit contra Albertum Pighium, perspicuum est non minus
interiores affectus regere Dei manum quam exterius a
ne. bus praesse; neque Deus que decreuit hominum manu per-

*Martyr
Com utiar.
ad Rom.
ca. 9.
Caluin. in
lib. de ateri-
na Dei pra-
destinatio
ne.*

it, nisi eorum cordibus operaretur ipsum velle (in quo est
 ipsissima & intrinseca peccati essentia) quod operis ef-
 fectum precedit. sicque opus suum in reprobis adimplet, ut
 videas efficaciam agendi penes ipsum fuisse, illos ministeriū
 duntaxat prebuisse. Ad extremum quum Deus hoc
 modo homines ad turpissima quæque peccata præ-
 cipites in hoc sæculo adegerit, tum propter eadem
 peccata ad æternos inferorum ignes in altero sæcu-
 lo damnat. Et si quis causam rogat cur homines ne-
 quissimi (verbi gratia) Iudas Iscariotes & Sodomitæ
 perpetuis illis inferorum ignibus torqueantur, si
 Caluianè respondere velis, causa non ab eorum
 peccatis (quæ magis Dei fuisse constat quàm illo-
 rum) sed à sola Dei voluntate & decreto petenda
 est. Sic enim Calvinus ait, nec Adami lapsus, nec
 posterorum eius infelicitatis, nec Angelorum de-
 fectionis, aliam causam adduci posse quàm reprobationem
 quæ in arcano Dei cōsilio abscondita est. Hancque ipse sibi
 obiectionem opponens, Cur ea Deus imputaret ho-
 minibus quorum necessitatem sua prædestinatione impo-
 suit, quid enim faciant? an cum decretis eius luctentur?
 ad frustra id facturi sint, quum omnino id facere non pos-
 sunt. non ergo iure ob ea puniuntur (in inferno) quorum
 precipua in Dei prædestinatione causa est: hunc nodum
 non dissolvit, sed stringit fortius. Apertissimè
 enim statuit, quum penes Deum resideat salutis ac mor-
 tu arbitrium, consilio nunquam sua ita ordinat, ut inter
 homines nascantur ab utero certa mortis devoti, qui suo
 exitio ipsius nomen glorificent. Moxque refutans scri-
 ptorum Ecclesiasticorum responsionem, quòd
 Deus præsciat non prædestinet homines vel ad
 peccatum vel ad damnationem, quæ præscientia
 nullam rebus imponit necessitatem, ille contrà vr-
 get, Vitam & mortem magis diuine voluntatis actiones esse
 quam præscientiæ, ex eoque infert, Si hominū euentu præ-
 sciret,

Calu. Inst.
 lib. 3. cap.
 23. para.

Ibid. para.
 6.

Ibid. para.
 6.

videret Deus duntaxat, non etiam suo arbitrio dixeret ac ordinaret, tum non abs re ageretur quatinus quid ad eorum necessitatem valeat ipsius providentia. Sed quum non alia ratione qua futura sint providentia quia ita ut fierent decrevit, frustra de praescientia dicitur, ubi constat ordinatione & metu potius omnia fieri. Denique non semel, sed saepius, iterumque iterum Calvinus repetit, reprobos enadere posse peccandi necessitatem, praesertim quum ex Dei ordinatione sibi injiciatur huiusmodi necessitas. Adami lapsum

Ibid. §. 9.
& 7.

Ibid. §. 8.

Deus decreto suo ordinavit, posterorum ruinam non praevidit, sed arbitrio quoque suo dispensavit. Deus voluit, Dei autem voluntas est rerum necessitas, atque necessarium futurum est quod ille voluit, quem admodum ea futura sunt que praevidit. Hanc Calvinii doctrinam totis libris contra Catholicos & alios eius impugnatores defendit Beza: hanc in suis Commentariis ubique tradit Petrus Martyr: eandem apud Tigurinos sedulo praedicavit Huldericus Zuinglius, apud quem illud crebro occurrit, Deo auxiliante impulsore, facta, homicidia, & omnia genera scelerrum: & non modò facta & opera, sed cogitatio quoque consilia nostra à Domino suggeruntur & moventur, ut bona siue mala sint.

Zuinglius
tom. 1. lib.
de provid.
fol. 365.
366. 375.
& in epist.
lib. 1. pag.
29.

Calvinus a
vult ab
nominis is
berum ar
bitrium.

4. Iam vero priusquam ulterius progrediar, ostendam qualem vastitatem & in religione & rebus pub. hac doctrina efficiat, illud vnicuique admonendus est lector, liberum in homine arbitrium à Calvinio & Calvinianis scriptoribus semper tolli; & si eorum nullus verbulo vno contra illud disputaret, huius tamen doctrinae necessaria consequentia constat illud sua sponte evanescere. enim impios Deus slectat, impellat, & cogat ad peccatum, si decreto suo ordinet & ordinatione injiciat peccandi necessitatem, si vult hominem peccare, Deique voluntate

rum necessitas, si inprobi euadere non possunt peccandi necessitatem, si Deus in rebus in cordibus operetur ipsum velle, si voluntatem excitat, & ad peccandum firmat, si penes Deum sit efficacia agendi, penes homines verò ministerium donat, & (vt alibi dicit) homo se habeat tantum passivè quum tota actio sit in Deo: quodnam est in homine liberum benè vel malè agendi arbitrium? quum ad malas etiã actiones libertate careamus, & ad eas quoque necessitate impellamur. Vbi tot sunt plusquam Stoica & fatalia necessariò agendi vincula, quisnam superest liberæ & spontaneæ actioni locus? Atque ita ex hac doctrina deducit Huldéricus Zuinglius alterè primarijs huius Euãgelismi Apostolis. *Providentia Dei (inquit ille) simul tolluntur & liberum arbitrium & meritum. nam Deo omnia disponente, quæ sunt partes nostræ? Respondenturque argumento illi quod nonnulli obijciebant, latrones videlicet non esse plectendos si Deo impulsore viatorem occidebant, ita quæstionem dissolvit, vt perspicuè non ad libertatem, sed ad fatalem necessitatem, & illius mortem & huius suspendium referat, Latro (inquit ille) viatorem Deo impulsore occidit, & ad sic peccandum coactus est. fateor: sed in hoc, vt alter in calum transferretur, alter suspenderetur. Sed hic alucinantur libri arbitrii defensores & providentiæ aduersarij. Consistunt enim postquam dixerant, si impulsore Deo trucidavit latro, ergo iniuria plectitur: quum semper debent pergere quemadmodum providentia ipsa non cessat. Non enim solum movet & impellit dum ille occisus est, sed indicem etiã legibus cogit latronem in crucem tollere. Concludit denique, Sic ergo providentiam agnoscimus omnia furtiva homicidiaque curantem & gerentem, vt in homine prorsus nullam sit liberum arbitrium. Facile quidem est ista omnia ex posterioribus Zuinglianis & Calvinistis ostendere, sed quum istorum magnos*

*Calu. in-
sit. lib. 2.
cap. 5. §.
11.*

*Zuingl. to.
2. Commu-
nar. de ve-
ra & falsa
religione
cap. de
Merito.*

*Idem in
to. 1. cap.
de provi-
dentiæ sol.
361.*

Duces & Imperatores Euangelij capita habeamus
communem Euangelij ab ipsis inuenti sensum
ponentes, minores satellites & latrunculos qui
pus est adire?

Quid verò diceret aliquis, ex his omnibus ab
tandem consequitur? aut quale vel religioni
reipub. ex his antepositis detrimentum inferat?
Tale, vt his duobus de Deo peccati authore, & ho
minem libro arbitrio spoliatum ad peccandum
necessariò impellente concessis, simul non vnus
alter, sed omnes Christianæ religionis articuli
ant, totum Christianorum symbolum falsum esse
mendax, quicquid Christus, quicquid Apostolus,
quicquid patriarchæ, & prophetæ, & doctores a
dito mundo ad nostram vsque ætatem docuerunt,
omnia sunt stulta, inepta, barbara, & vnà cum au
thoribus suis eterno silentio sepelienda. Quoad hu
manam autem vitam & respub. omnia sunt sursum
deorsum iactanda, & legibus contra flagitia, libe
nes, stupra, latrocinia, blasphemias abrogatis, flagi
tia liberè suscipienda, ad libidinem explendam
frænato impetu ruendum, in stuprando, latrocinan
do, blasphemando, excusso pudore & metu sine ho
minis siue Dei, effusè noctes diesque versandum &
volutandum, & de istis tanquam præclaris facin
ribus gloriandum. Hæc & huiusmodi quæ cogi
tate horret animus & explicare reformidat oratio
non solum absque metu supplicij, verù etiam cum
expectatione præmij agenda sunt, si quidem hæc
duo, vel etiam vnum illud verum sit de Deo sceleris
authore, impulsore, & causa efficiente. Neque vero
postulo vt mihi hæc inferèti credatur, nisi & euiden
tissima ratio vel ipsis cæcis perspicua idè cõvincat,
idemque ipsorum Protestantium cõfessiones luculen
ter confirmet. Primùm autem illud vnico verbo per
stringere

*Horrenda
absurda
quæ ex 2.
antepositis
Calumiana
doctrina
articulu
sequuntur.*

stringere non erit superfluum quæ superius à Chri-
 sto in extremo iudicio contra homines impios pro-
 feruntur, eodemque loco à reliquis Protestantibus
 per solius fidei omnipotentiam refutata narrantur,
 hoc Calvinitarum Evangelio refelli multò copio-
 sius. Christus enim cur impij damnentur causam
 reddit, quia charitatis opera non fecerunt, non ope-
 ruerunt nudos, non refecerunt famelicos, nihil in
 pauperum & indigentium vsus impenderunt, sed
 misericordiz viscera illis crudeliter occluserunt.
 At Calvinus, & hominum damnationis & angelo-
 rum defectionis vnicam vult esse causam *Dei volun-*
tatem, que rerum est omnium certa & ineuitabilis neces-
sitas. Christus eos idcirco iustè damnatos pronun-
 ciat, quia libera voluntate in ea se peccata dederunt
 quæ ipse sua lege sub æternæ mortis comminatio-
 ne prohibuerat. At Calvinus ideo iniustè damnatos
 concludit, quia non sua sed Dei voluntate, non sua
 libertate, sed imposta eis à Deo necessitate ad pecca-
 tum impellebantur, cuius imperio non poterant re-
 luctari, & qui eos *in sui obsequium cogebat.* An verò
 quis audiuit vllum inter mortales iudicium tam ini-
 iustum: vllù aliquando tribunal adeo tyrannicū? An
 vllus extitit aliquando tyrannus adeo truculētus &
 sanguinarius, qui subdito suo poplites primò succi-
 deret, & postea quod in stadio alacriter nō decurre-
 ret nouo supplicio vindicaret? qui Sempronium
 funibus & carenis vinctum in obscuro ergastulo cō-
 cluderet, & deinde quod ipsi peregrè in militiam
 proficiscenti præsto non adesset, solenni sententia
 in crucem tollendum decerneret? Scribitur qui-
 dem de Tiberio tyranno nequissimo quod quum
 ciuitatis Romane legibus, omnes sceleris cuiusdam
 rei morte essent plectendi, si qua tamen virgo cri-
 men illud admiserat, ob virginitatis honorē, semel
 primo

*Suprà fol.
255. 256.
&c.*

*Extremam
iudicium
Christi,
summa in-
iustitia
cōdemnat.*

*Suetonius
in Tiberio
Cæsare ca.
61.*

primo nimirum tempore constitutam a lege mortem euaderet; & virgines quædam tale crimen susceperant & more patrio beneficium legis & priuilegium virginitatis suæ poscerent, tyrannus sanguinis sorbendi cupidus quò eas iuxta legis norem trucidandi causam iustam prætenderet, immisit in carcerem impuros lanistas qui eas vi coëstuprarent, & deinceps non iam virgines laqueis suspendit, qua feritate *puellas etiam immaturas puellitatas*, deinceps iussit strangulari. Quis hunc tyrannum vt monstrum & prodigum non exhorreat, quis hanc peruersissimam iniustitiam non intimo visceribus detesteretur? At Christi iudicium iuxta hos theologos infinitè est iniustius & immaritatius. Quum enim flectat, impellat, cogat homines ad peccandum, eamque imponat necessitatem quam nullo modo vitare possunt; quum ipse magis principalis & operosa sit peccatorum causa quam vel Satanas vel homo, eorum tamen peccatorum quorum ipse tam potenter & actuosè author est & effector, supplicium à misero homine exigit; & cruciamētis in omnem æternitatem duraturis propter hanc miserabilem peccandi vim Dei potentia (cui quis resistere potest?) impositam affligit. Quis Christianus ad hæc portenta totis artibus non contemiscat? Quis istos Calvinistas hæreticos & Apostatas vel potius feras & belluas, imò diabolos humana specie indutos non credat? quando nec ipse diabolus poterit atrocius contra diuinam iustitiam blasphemare.

§. 5 Sed imprudenter & temerè ob hoc vnicum commoueor, quum contra singula Christianæ fidei capita ex hoc vno paradoxo plurima nihilo minorum monstra erumpant, quorū si quis singulatio velit crassam & nefariam impietatem exponere, nullum facturus

ficturus est exclamandi finem. Neque enim yllius est tantum flumen orationis, non si ferream vocem haberet & mille linguas, vt fingunt poëtae, vel si *linguis hominum loqueretur & angelorum*, vt sanctissimus imaginatur Apostolus, qui possit vel exiguam partem earum blasphemiarum quæ directè ex hac vna quasi Stygia palude contra Deum & cælites omnes emanant, pro earum merito & atrocitate exprimere. Quid enim? an non tota Christianorum & Iudeorum & Patriarcharum & Apostolorum fides in hoc vnico principio posita est quo *credimus in Deum*? At ex istius nouæ Theologiæ mysterijs manifesto docemur reiecto Deo *credere in Satanam*. Neq. enim Deus quem isti Satanæ ministri nobis describunt, alius est quàm ille princeps diabolorum Satanas, cuius deitate per mundum persuadendæ & propagandæ, istorum Calvinistarum libri, opera, studia & cogitationes maximè inseruiunt. Perlustremus enim scripturas diuinas & omnem Ecclesiæ Christianæ antiquitatem, nusquam reperiemus diabolū alijs coloribus depictum, quàm quibus isti Evangelici suum nobis Deum informāt. Scripturæ enim sacrae ita diabolos describunt quod sæpenumero quidē corporib. hominū nocēt, quod eos oppressos sua seruitute modò piciant in aquā modo in ignē, sæpe varijs modis corpora vexent & torqueant; sed maximā eorū potestātē & proprietatē in hominib. ad peccatum sollicitandis posita esse à Salvatore demonstratur, quum ait dæmonem in agro suo *seminare hareses & zizania*, & quod Deus verbum bonum in hominum cordibus seminavit, hoc à diabolo furtim surripi. Dumque Christum Christianorum hominum caput ad idololatriam, ad gulā, ad superbiam sollicitasse narratur, vnā significatur in eo maximè eius vim & facultatē existere, vt Chri-

S 5 stianos

1. Cor. 13.

Caluinista
pro deo deo
bolu colunt.

Diaboli ex
scripturis
descriptio.

Matt. 8.

28.

Luc. 11. 14

Mar. 9. 22

Matt. 13.

25. 39.

Matt. 4.

stianos Christi membra ad hæreses, ad improbitatem, ad omnia peccata prouocet. Dū in Pectro Christum à passione pro humano genere sufferenda hortatur, Petrumque increpans Christus repellentibus verbis, *vade post me Satana, scandalum es mihi*, ostendit Sitanicum esse, dissuadere operationes factas, & homines à bonis actionibus auertere. Nec alijs effectis Apostolus diabolum nobis describit. *Abulastis* (inquit) *aliquando in peccatis secundum principatus aëris huius, spiritus qui nunc operatur in filios obedientie, & rursus. Opertum est Euangelium ijs qui perierunt in quibus Deus huius sæculi excacauit mentes infidelium, ut non fulgeat eis illuminatio Euangelij gloriae Christi.* Denique ut ex operatione peccati Deum & diabolum, ita ex effectis peccati filios Dei & diaboli peritudo distingunt scripturæ sacræ. Ita Christus ad Iudeos, *vos ex patre diabolo estis, & desideria patris vestri facere. Ille homicida erat ab initio et in veritate non fuit, ille mendax est & pater eius. Qui autem ex Deo est veritas Dei audit, propterea vos non auditis quia ex Deo non estis.* Vbi Saluator noster diabolum, authorem & patrem homicidiorum & similibus scelerum definit, & quo ad diaboli seruos eadem deriuatur peccatorum affinitas & communicatio, quemadmodum Deus contrariarum virtutum fons est & parens, & à quo eadem virtutes ad filios suo spiritu sancto regeneratos traducuntur. Sic item amantissimus CHRISTI discipulus Ioannes, *Nemo vos seducat, qui facit iustitiam iustus est, sicut & ille (Deus) iustus est, qui facit peccatum, ex diabolo est, quoniam ab initio diabolum peccat. Omnis qui est ex Deo peccatum non facit, quoniam natum semen DEI in eo manet. in hoc manifesti sunt filij Dei & filij diaboli.* His alijsque multis quæ fuse diuineque de eodem argumento disputat sanctissimus Euangelista, manifeste diabolum à Deo, & filios diaboli à filijs

filijs Dei distinguit, quòd diabolus causa est peccati, Deus non item, ille filios suos ad peccata prouocat & impellit, quod de Deo vel cogitare est nefas. Venit enim Christus vt dissolueret opera diaboli, & peccati regnum excinderet. Quumque filij diaboli ab immundo spiritu patris sui obfessi in omni turpitudine belluarum instar volutentur, è contra filij Dei sanctificant se sicut ille sanctus est: faciunt iustitiam & non peccant, quia semen Dei in eis manet. Quare quum isti Euangelici publice fateantur se perpetuò peccare, omnia sua opera esse sordida, inquinata, pollutiões donorum Dei, mereri Dei maledictionem & mortem æternam, nec se aliud posse quam peccare, sequitur eos esse filios diaboli non Dei. Quum autem præterea addunt hanc peccandi necessitatem à Deo illis esse iniectam, Deumque suum eos ad scelera, ad libidines, ad nefanda & horribilia quæq. prouocare, mouere, impellere adigere: certo certius est, & luce meridiana clarius est, & literis Euangelicis Apostolicisq. passim conuincitur, huc eorum Deum esse ipsum Belzebul diabolortum principem, qui iuxta Apostolũ huiusmodi peccata operatur in filios dissidentia. Aptissimeq. in eos singulos dici potest quod in quẽdam eorum fratrem gemellũ detonauit olim Paulus Apostolus, O pleni omni dolo & omni fallacia filij diaboli, inimici omnis iustitiae, non desinetis subuertere vias domini rectas? Non desinetis Deum verum è cælesti solio (quantum in vobis est) deiicere, & inferorum principem Satanam in eius locum attollere? aut si illis vinculis mentes vestras diabolus constrictas & illigatas tenet vt necessitate adducti sic sentiatis, nec ingeneratam vobis à Deo vestro malitiam excutere possitis, si non maior est in cordib. vestris pro- penso ad recti obedientiam quàm est in lapide mollities & teneritudo ad flexum quemlibet recipiendum si de vobis

Ibid. v. 8.

Ibid. v. 3. 7.

Supra fol. 296.

Diabolus est Calumniatorum Deus.

Ephes. 2. 2.

Act. 13.

10.

Calu. in-
sit. lib. 2.
cap. 3. §. 6.

vctum

*Luther. ci-
tasur in
Orthodox.
confess. Ti-
gurin. par-
te 3. fo. 127*

verum est quod Lutherus protoplastus vestre de-
Zuinglianis & Calvinistis omnib. generaliter pro-
nunciat blasphemum eos cor & mendax os habere, in quo
super quod, & per quod, diabolus diffusus est & reg-
nans, quasi toti sint à diabolo possessi; vsque adeò tam
proximè ad patris vestri similitudinem accedere
boratis, vt quemadmodum ille è caelesti gloria
infernus expulsus, nunquam conqueuit donec in
minem in societatem suam & ruinam similem
xisset, ita vos conqueiescere non potestis, nisi Chri-
stianos etiam in caelesti Ecclesiae Catholicae para-
so manentes, ad eandem vobiscum apostasiam
Dei optimi maximi blasphemiam pertrahatis. Ca-
terum vt vos iudicio Dei relinquam; Christianos
vestra cõmunionem quum alia multa, & ipsa impe-
mis flagitiosissimi opinionis impuritas cohibere
possint & debeant; tum inter alia illud non par-
momenti est, quod è Caluini discipulis multi ipse
aliorum doctissimi, huius doctrinae intolerabili
rore obstupefacti, Caluini scholam propterea
feruerunt, non quidem vt ad Ecclesiam Catholicae
reuerterent, sed quoad alia, Calvinista vt antea
seuerarent; in hoc tamen infando contra deitatem
dogmate ei nuncium remiserunt, eò quod nimis
perspicuè diabolum à Caluino pro Deo vero ad-
rari perspicerent. Quorum è multis vnus est elegi-
& politus ille Castalio, cuius pro Euangelio Calu-
niano tot extant volumina, quemque tam immoder-
sis praconijs in caelum vsque tollunt Euangelio
scriptores. Ille autem ingenuè professus se fuisse
perditiuam Caluini doctrinae, eiusq. fuisse discipulum
& sub eo plurimum in Euangelio profecisse, hanc
tamen vnam maculam ait adeò esse insignem, tam
que fidei verè capitalem, vt necesse ei fuerit propterea
à Caluino discedere nec ei potuerit deinceps
ne ce-

*Vide Conr.
Gesner. in
Bibliotheca
in Sch. Ast.
Castalione.*

*Confess. Cast.
de nouo deo
Caluin.*

ne certa damnatione adhærescere, utpote qui Deū
 nouum Deo veteri à Prophetis Patriarchis Apolto-
 litique & Christianis prædicato planè contrarium
 induxit. Sic enim ille ex Caluini doctrina colligit, Castal. int.
 & contra Caluini Deum disputat. *Duo sunt dij, alter* contra Cal.
verus Christianorū, alter falsus Caluinistarum falsus Deus de prad. est.
est tardus ad misericordiam, propensus ad iram, qui maxi-
mam mundi partem creauit ad perniciem, eosq; non solum
ad damnationem, sed etiam ad causam damnationis præde-
stinauit. Itaque decreuit ab æterno, & vult efficitq; vt pec-
cent necessario, ita vt nec furti, nec homicidia, nec adulteria,
committantur nisi eius voluntate atq; impulsu. Suggestit e-
nim hominibus prauos affectus atque inhonestos, non solum
permissiue sed efficaciter, eosq; indurat ita vt dum impiè a-
gunt, potius opus Dei quam suum faciant. Satanam facti
esse mendacem, ita vt non iam Satan, sed Deus Caluini sit
pater mendacij, quippe qui sæpe aliud in ore, aliud in pectore
gerat. At Deus ille quem sacra litera docent, est huic planè
contrarius. Vult is omnes saluos fieri & c. Et hic Deus venit
vt destrueret illius Caluini Dei opera. Hæc Castalio.
 Quæ tota **D E I** de scriptio verbatim sumpta est ex
 Caluino, & ex ijs quæ superius à nobis posita sunt
 membratim colligi potest, præter illud extremum Caluinianæ
 quod Caluini Deus *Aliud in ore, aliud in pectore gerat,* Dei Satana-
 quod tamen ex antegressis illis liquidò efficitur, & nica hypo-
 à Caluino manifestò ponitur. Quum enim in scri- crisis.
 pturis vbique dicatur Deum nolle iniquitatem, eū
 prohibere flagitia, & odisse scelera quæcunque, &
 tamen occulta voluntate sua homines ad ista parrā-
 da extimulet & impellat, perspicuum est eum exte-
 rius in literis sacris vnum præcipere, interius verò
 spiritus sui actione ad aliud impellere: illic simula- Ca. in fl. li.
 re pietatem & honestatem, hic suadere atque effice- 1. cap. 14.
 re impietatem & turpitudinem. Et hoc expressè as- 2.
 serit Caluinus Deum nimirum fieri velle, quod facere
 vetat,

vetat, atque ita præcepto Dei externo internam
voluntatem directè esse oppositam. Quam hypo-
crisim in homine homines omnes boni iure me-
toque abominantur, is ergo quale portentum
qui eam Deo attribuere non veretur? Quæ-
modum autem iuxta Saluatorem nostrum nec
est ex radicibus contrarijs contrarios fructus et

*Matt. 7.
18.*

rescere, nec potest arbor mala fructus bonos
nec è diuerso bona fructus malos producere. Quæ
duo dii suos in hoc mundo cultores valde diuisi-
moribus imbuunt & informant, id quod apud
vera distributione idem Castalio persequitur

*Castal. vbi
supra.*

hunc modum. Verus Deus venit vt destrueret
iustitiam Dei opera, & hi duo dii vt sunt natura
contrarij, sic gignant filios etiam inter se contrarios.

*Caluinista
quales.*

Calumianus Deus in misericordes, superbos, inuidentes,
dos, sanguinarios, calumniatores, fictos, aliud in corde
in ore gerentes, impatientes, malitiosos, seditiosos, contumaces,
ambitiosos, auaros, voluptatis magis quam Dei amatores,
omnibus prauis & inhonestis affectibus plenos. At alter Deus
eis ipsorum pater suggerit. At alter Deus misericordes
humiles, mansuetos &c.

Haftenus ergo & ratione non dubia, & ipsorum
Caluinistarum confessione luculenta, constat
etiam ex Christianorum symbolo Deo patre Christi-
terum omnium conditore, eius in solio collocato-
tanam inferni principem & scelerum omnium man-
natorum. Quod si quis Castalionis testimonio uti
rum idoneo non commoueat, eo quod propter
hanc causam ex castris Caluini ad aliorum Euan-
gelicorum papiliones transfugit, saluem ipsius Cal-
uini suffragio quod est instar mille testium, serua-
tus omnis eximatur, nec de Deo Caluini vlla suspici-
fit dubitatio, postquam Caluinus ipse suam de-
sententiam toti mundo peruulgauerit, de qua nec
potest

poterit ambigere modò illud vnũ recordetur, quod Calvinus ad eò mordicus tenet, & pugnaciter virget Deum esse malorum omnium authorem, nec ea permittere tantum sed etiam efficere, vt ipse arroganter Catholicis aduersarijs insultans se demonstrasse iacet; Iam (inquit) satis aperte ostendi Deum vocari eorum omnium authorem, quæ isti censores volunt otioso tantum eius permissu contingere. Post hoc Euangelij caput in Gallia aliquot annis satum, pullularunt fratres, specie quidem valde spirituales & religiosi, sed qui postea reliquorum fratrum more in carnem & eam quoque inquinatissimam & vel auditu horribilem deserunt. Initio autem nihil aliud in eorum labris sonabat, quã hoc Euangelicũ quod Calvinus illis dictauerat & tam densis scripturarũ veteris & noui Testamenti copijs communiuerat, Deum esse omnium scelerum authorem, quod generale pronunciatum, quum opus esset ad particularia facta applicabatur, in quo nullus sana mente præditus poterat illis oblitere. Quanquã illi nec in particulari aliquid affirmabant quod non à Caluino dedicerant. Quum adulterium sit, à Deo fieri uidebant, quum homicidium eadem auctori ascribebant. Atque ita quod erat euidentissimum & cuique vel infanti promptum, illũ vniuersalem Caluini truncum (est Deus malorum & flagitiorum omnium auctor) in multas minutas particulas concidebant. Ecquid verò in hoc absurdi lateat? ecquid Deo aut religioni contumeliosum? Audiamus Caluinũ ipsum explicantem. Temulenti (inquit) isti à Deo fieri omnia perstrepentes, eum mali auctore constituit id quod verbatim & syllabatim à Caluino magistro didicerunt. In quo (inquit Calu.) atrocior & sceleratior contumelia Deum afficiunt, quàm si iniustitiam aut potestatem eius alio trãferrent. Quum enim Deo nihil magis proprium sit quàm sua bonitas, ipsum à se abne-

Instit. li. 1. c. 2. §. 3.

Cal. Instru. aduers. Luther. c. 13.

Ibid. c. 14.

Luculera Caluini de Deo suo Sc. c. 1. §. 1.

abne.

abnegari oporteret & in diabolum transformari ut magis
 efficeret quod ei ab istis tribuitur. Nemo ergo Calvini-
 nus offendatur quum dico Satanam esse eius Deum
 Satanam ab eo tanquam Deum adorari, & Calvini
 Deo cum vero Christianorum Deo nihil inter-
 dere communionis. Quamdiu enim magister
 Caluini, aut Zuinglij, aut Bezae, aut Martyris,
 alicuius istorum Geneuensium apostatarum doctri-
 nam sectatur, quamdiu Deum cum illis peccato-
 thorem asserit, tamdiu atrocior Deum contumeliosius
 quam si iustum & potestatem ei eriperet, eumque in-
 becillum & iniustum assereret: tamdiu Deum non
 abnegat, & in diabolum transformat. utque eodem
 loco non minus stomachosè quam verè idem asse-
 rat Caluinus, ille Deus qui mali author & effector
 predicatur, idolum est quod nobis execrabilius esse debet
 quam gentium idola. Gentium enim idola, siue simu-
 lachra ipsa interpreteris, siue daemonia quae simu-
 lachris inerant & in illis colebantur, homines ad pec-
 catum cogere non poterant, non poterant iniustitiam
 aut impellere voluntatem, non poterant ullam peccato-
 eorum flagitiorum efficere quae per homines Deo
 iste Caluini efficit, & quorum perpetrandum in
 cessitate homines deuinctos & implicatos oppri-
 mit, & tum (quod est summum totius iniustitiae
 tyrannidis caput) miseros peccatores propter pec-
 catum admitta, sempiternis in inferno cruciamentis
 mactat.

Atque hic, Christiane lector, ille Deus est quem
 Calvinista isti exclusa sanctissima Trinitate, totis
 laboribus, & libris, & commentarijs, in rempore
 Christianam inducere satagunt. Hic ille Deus
 propter cuius Deitatem stabiliendam tot in Pado-
 nia sectas, factiones & tumultus concitarunt, pro-
 pter cuius maiestatem tot in Gallia ciuilia bella gessit

ibid.

hinc, tot Germanorum exercitus conduxerunt, tot Gallorum millia trucidarunt, de hæreticis Anglis, Germanis, Casimirianis, ipsis denique Turcis in Galliam introducendis cõsilia plena sceleris & proditionis inierunt. Hoc denique illud Euangelium est cuius se esse restauratores gloriantur, & de quo per Galliam, Angliã, Flandriam, & Germaniã plantando etiam adhuc consilia communicant, omnes rationes captant: & occultis fraudibus, & apertis viribus, & sollicitandis amicis, & submittendis legatis, & conducendis militibus, & hypocrisi, & periurijs, & quibuscunq. possunt machinamentis, quã diligentissimè elaborant, vt aliquando expulso euangelio Christi & Christianorum, hoc Saranæ & Satanistarum Euangelium in istis regionibus florëat & dominetur. Et tamen adhuc Christiani principes dormiunt? & hanc tantam pestem non occultè, non insidiosè serpentem, sed apertè & impudenter grassantem, & in oculos, auresq. & sensus omnium incurrentem non aduertunt? aut si aduertūt de ea reprimenda nihil cogitant? Quumq. resp. & ciuitates sibi à Christo concreditas in veterem Paganismum non tacite & sensim labentes, sed palam toto impetu ruentes vident, molliter & æquo animo ferre possunt? Et Catholicos se putant qui in suis regnis talem Mahometismum patiuntur ingrauescere. Aut Christiani censerì volunt qui hunc Turcismum & Iudaismum non molestè ferūt in suis provincijs radices agere? Quanquam & Paganis & Iudæis & Turcis iniquus sum & iniuriam facio, quãdo eorum religioni hunc Calvinismum comparo. Iudæi enim & Mahometani Deum verum & vni-
Caluinistam
 rñ Deum.
 cum creatorem cæli & terræ aliquo modo colunt. Isti verò qui se non Christianos, sed purissimè Euangelicos dici volunt, postquam Deum Christianorum

T

norum

norum reiecerunt, hoc est Deum patrem & filium & spiritum sanctum tres personas in unitate natura deinceps nec DEVM Iudæorum, nec DEVM Turcarum admiserunt, nec Iouem, aut Mercurium aut Bacchum, aut Venerem Paganorum, (quod aliquo modo *Deus illis venter est*, & Bacchum Veneremque quibus & corpora, & animas suas deorunt maxime colunt) sed istis & Christianorum Iudæorum, & Turcarum, & Paganorum Dijs omnibus repudiatis, Deum sibi selegerunt, *malum rem & peccati effectorem* diabolum. Deum sibi preceperunt, non otiosum aliquod idolum, qualia esse Paganorum plæraque, sed idolum, in flagitijs precorandis operosum & negotiosum, quod Christianis execrabilius esse debet omnibus gentium idolis. Quod verum est, & est verissimū, an nō par est & conlepor, vt Calvinismus huius tam abominandi Dei idololatror, Christianis *item execrabilius sit quous gentium idololatria?* vt nec Græcorum impietatem qui Saturnum & Iouem, nec Romanorum qui Faunos & Sarcopha, nec Tartarorū qui stellas & arbores, nec veterū Egyptiorum qui boves, & feles, & crocodilos, & copithecocos pro dijs honorarunt, magis quam Socraticum hoc Caluini Euangelium exhortescere beamus?

6. Sed mittamus Deum, veniamus ad hominem & breuiter ostendamus quemadmodum hoc Euangelij Calviniani caput nō magis fidem Christianam quā vitā Christianorū contaminauerit forsan aliquis hoc explicatione non egerit enim Deus peccata vult, & si eius voluntas sit necessitas, quemadmodum iam edocti sumus, eo ad peccandū cogimur & impellimur, necesse est omnia peccatis & flagitijs redundare, quemadmodum dū modò ex Castalionis demonstratione patuit quibus

Dua peccandi regis le ex prior articulo de Deo peccati auctore, per Calvinum, et de auctore.

quidem est. Sed tamen quum ad hæc antecedentia institutio quoq. atque disciplina quædam peccandi accesserit, necesse est peccati regnum augeri, viresq. Prima regula, multo magis roborari. *Ars enim adiuvat naturã, & duo vincula fortius legant.* Ex hoc igitur vniuersali principio quod Deus sit author peccati, ad vitam hominũ deformandã duas regulas elicit Caluini discipuli; Cal. Instru. contra Libert. c. 13. prima est? *Quum omnia sint opera Dei, licet hominibus velut laxi habeis quicquid in mentem venerit agere, non solum qui sumus extra periculum peccandi, sed etiam quia desiderium aliquod cohibere est impedire Deum. Ita scortationes & rapine Deo probabuntur cuius sunt opera ita non est curandum vt raptã restituantur, quia non est conueniens vt Deus corrigatur.* Hæc regula quale sit in vita humana Chaos qualis Lerna flagitiorum, quis non perspicit? & tamen quam directè fluat ex priore illo principio de Deo scelera volente & efficiente, quis adeo hebes est & stupidus vt non intelligat? Quum enim Dei voluntas æterna sit & suprema lex ad quam omnia debent dirigi, omniaq. eo sunt meliora quo magis huic æterni legi consentiunt: si Deo mouente, & volente adulteria & incestus fiunt, gloriosum est adulterari, laudabile est stupra, incestus, & homicidia committere, & qui ebullientem in se ad hæc pattanda cupiditatem reprimere velit, ille maiestatem diuinam nequiter offendit, cuius voluntati & legi superbè se opponit. Genes. 22. Quid enim in scripturis diuinis magis celebratur quam factum Abrahæ, qui filium suum vnicum voluit interficere, quid ita? quia Deo iubente illud opus est aggressus, quam obediẽtiam Deus magis probat quam sacrificium. 1. Reg. 15. 22. Nunquid enim dominus vult holocausta & victimas, & non potius vt obediatur voci domini? Dan. 3. 40. Melior est obediẽtia quàm victima, & auscultare, magis quàm offerre adipem arietum, quod tamen in veteri testamẽ-

Dan. 5.
40.

to erat opus præclarissimū & inter alia omnia Deo maximè gratum. Quare quum Deum supra velle Caluino docente didicerimus; vt in Abrahamo, Ilij vnici interfectio, sic in alijs omnibus stuprorum & scelerum quorumcunq; perpetratio, eadem pæsus ratione, Deo nimirum ea cohonestante, in sanctissimis operibus numerabitur, & è contra facinus est supra quàm dici potest horribile, Deo cuius voluntas nobis tam certo innotescit, velle oblitus. Vt enim in eodem loco sanctissimus (inquit propheta,) Deo aliquid iubente & volente etiam rationi nostræ videatur absurdum, tamen quasi peccatum ariolandi est repugnare, & quasi scelus idololatricæ acquiescere. Atque hæc prima regula est, qua non solum flagitia omnia libere fiunt, sed ita quoque, vt ea non facere sit peccatum; ea autem impudenter & proiecta cum audacia admittere, prædicabile sit & gloriandum.

1. Reg. 15
23.

Secunda regula,
Cal. ubi supra
contra
Libertinos
ca. 15.

Secundam regulam quanquã perperam ab his differentem, tamè quia Caluinus eã distinctè potest, nec ego grauabor illius verbis describere. Altera regula est, ne quis vllius rei cōscientia moueatur. Nec hoc solum (inquit ille) ex superius positis consequitur, sed id ipsi illi consistunt: atq; adeo id præcipue sibi proponunt vt impiant conscientias, quò omni sollicitudine vacui homines perperent quicquid sese offerat, quicquid appetierint. In hac regula declaranda non immorabor. Vt enim est prior maxime coniuncta, ita est per se maxime facilis & expedita. Quis enim sine scrupulo conscientia, quicquid genius & libido iubet non expectat & persequatur, qui persuasissimum habet id Deum velle, id Deum præcipere & ad faciendum pertrahere? Alias istorum ad vitam humanam instruendam vel destruendam potius regulas, quia breuitati studet, data opera prætereo: vt itè quanta sit Caluini & aliorum

rum in hoc Euangelio disseminando fraus & hypo-
 crisis quia supra admonui hic non attingo. Illud tā-
 tum velim ad memoriā reuocet Christianus le-
 ctor, in sola Gallia *examen esse doctorum* qui huic
 Epicurismo seminando diligentem operam nauant,
 discipulorum tantam esse multitudinem vt ipse
 Calvinus admiraretur. In Flandria autem, Braban-
 tia, Hollandia, & inferiote Germania ita inualuit,
 & ab hoc Euangelio reliqua Euangeliola tanquam
 minora animalia à maioribus bestijs aut draconib.
 ita sunt consumpta, vt eodem Caluino teste, *horri-
 bile sit auditu*. In Anglia quoque clarum est non mi-
 nus latè illud vagari, & non minus efficaciter alias
 sectas in se conuertere, cui plurimos Euangelij An-
 glicani præcones & Ministros, imo & multos etiam
 Reginæ supremi Ecclesiæ illius capitis Aula ad-
 hærescere & fauere, Ministri Anglicani quæruntur;
 & denique illud nostrorum temporum perpetua
 experientia monstrauit, hunc siue Epicurismū siue
 Satanismum (nescio enim quo nomine appellare
 debeam) Calvinismi perpetuum esse comitem, nō
 aliter quā vābram corporis, imo vero non minus
 naturali vinculo alterum alteri adhærescere, quā
 grauitas inest terræ, humor aquæ, lenitas aëri, & ca-
 lor igni. Neque certè vel mente & cogitatione con-
 cipere possumus Calvinum illa priora de Deo suo
 prædicantem, quin statim necessariò ista posteriora
 de diabolo in Deilocum elato, & de securitate at-
 que licentiā peccandi sua vi consequantur. Quæ
 omnia si propter horrorem & fœditatem suam re-
 liquæ sectæ defugiant, si Turcæ, si Iudæi, si Pagani, si
 nullæ gētes talem aliquando impietatem approba-
 runt, si homines natura duce (nisi quorum natura
 ab hac pestilenti secta, planè alia facta est) eam o-
 dio habeant & auersentur, constat Calvinū & Cal-
 uinistas

*Cal. Instru.
 contra Li-
 bert. ca. 4.*

Ibid.

*E. R. cōtra
 Familiam
 amoris &c.
 Londiniam.
 1578 f. v.*

uinitas qui eam asserunt & scripturarum loca
tentijs, & sententiarum incisis misertimè
& detortis defendere conantur, esse omnium
talium quos vnquam sol vidit impurissimos.

7. 7 Neque verò de Deo incarnato honestius
tur aut sentiunt. Quæ de eius natiuitate blas-
quòd cruentus ex maternis visceribus efflu-

*De Christi
in cruce de
speratione.*

eiusque virginitatem communi aliorum anti-
more violauerit, spurca sunt & Christianis au-
indigna. In concionibus & doctrina Christi, quæ
multa vt improbria, vt præpostera, & ieiuna
hendit vbique in sua Harmonia Calvinus? In
verò ita omnem modestiam & pietatem exuerit
vt non minus antea contra Deum in caelis im-
sum & immortalem, quàm hoc loco contra Deum
in terris humana mortalitate ad homines libe-

*Calu hay-
in Mat.
27.*

dos vestitum furiosè debacchentur. Quod
Christum in cruce desperasse Calvinus primi-
ctate ausus est, id ita discipuli exceperunt, vt
magis prodigiosam illam magistri blasphemiam

*Ibi. v. 46.
Vne voix
de desespoir
est échap-
pée à Christ
In Harm.
Galice.*

cusare moliti sint, eò magis ipsi in eundem se-
lum impegerint, non aliter quàm aues quæ in
cosum rete inciderunt, quò vehementius alas
mouent vt se extricent, eò magis implicantur &
stringuntur arctius. Primum enim quod verbum
scribit Calvinus *elapsam* Christo desperationis vocem
ipso Christum grauius peccasse testatur. Et sic
addit Christum se *mox correxisse* & non *mississe*

*Elapsa, ef-
échapée.*

quum tamè CHRISTVS temerè & inconsul-
hanc vocem effuderit (id enim phrasia Calu-
modus loquendi per se euidenter significat)
breuissimum aliquod tempus in desperatione
rit; in illa certè voce eoque quantulocunque tem-
pe peccator fuit, ideoque nec vllo tempore per
Saluatoris sustinere potuit: qui iuxta Apostolum

buit semper esse sanctus, innocens, impollutus, segregatus *Heb. 7. 26*
 à peccatoribus & à peccato omni. Deinde quum ad
 explicandam hanc desperationem & desperationis
 causam aggrediuntur, multò sceleratius Christi di-
 gnitatem imminuunt. Quemadmodum enim homi-
 nibus vsuuenit vt aliquando doloris magnitudine
 attoniti obliuiscantur rei eius quam agere debebāt,
 mensq; aliò præceptis & transuersa ab officio cogitā-
 do abripiatur; non aliter Christum aiunt oblitum
 officij mediatoris quod à patre impositum suscepe-
 rat, eo erucifixionis tempore à dolore acerrimo su-
 peratum, has inconsideratè voces emisisse. Sic Cal-
 uin. nec aliter Beza rem narrat, *Quum Christus ait, pa-*
ter quid dicam? cogitemus animum in illum ira infinitæ co-
gitationem ita desiccam, vt singula facultates anime per se
nihil decernerent, sed fluctuarent. Deinde quum petit libera-
ri ex hac hora, quum rogat vt discedat calix iste, sciamus a-
nimū loqui in illa eadem cogitatione ita occupatum, vt in v-
nam partem totus vergens penè sibi persuadeat de se actum
esse, nec fieri posse vt tantū pōdus sustineat. Hic iam Chri-
stus de salute sua dubitat & desperationi proximus
est, ab eaque perparum abest. Stat enim quasi in
marginem fluminis iam nunc derepentè in illud præ-
cipitandum. Aduertamus iam quemadmodum præ-
ceptis ab istis in ipsum desperationis gurgitem peni-
tus immergatur, sic enim pergunt. Postremò quum se
iam derelictum vociferatur, cogitemus animum, non iam
vt prius penè desperatè, & in cogitatione metuq; im-
pendentis mali prorsus occupatum, sed in profundo summa
calamitatis gurgite sepultum, qui ad emergendum maxima
cum difficultate luctetur. Hæc Beza. Ex quo duo con-
tra Christum planissimè concluduntur. alterum,
vnumquemque ex istius Euangelici gregis fratri-
bis & ministris esse Christo longè perfectiorem;
alterum, Christum non nobis vitam sed sibi mortè

Cal. harm.
ubi supra.
Beza in
Hebr. ca. 6.
v. 7.

Ibid.

Cal. discipu-
los suos an-
teponit
Christo.

Supra fol.
248.

hac animi fracti & desperantis imbecillitate pro-
meritum. Quoad primum, quum isti definitum fidei
non esse, nisi qui diuina erga se beneuolentia promissio-
fretus indubitata salutis expectationem presumunt; quum
hoc iterum atque iterum repetunt, & tanquam
certissimum Apollinis oraculum vrgent, fidelem
minem esse, nisi qui sua salutis securitati innoxius dubi-
confidenter insultat, & ad hanc securitatem atque co-
fidentiam vel vnā fidei scintillam sufficere volunt; quum
hac fide se iustificari aiunt, hacque potissimum con-
ferentia se à Catholicis distinguunt: CHRISTUS
autem in his quos dixi dubitationum fluctibus le-
peliunt; manifesto eum faciunt infidelem, & lucem

Supra fol.
233.

Ministorum quemcunq., Christo lo: gè gratiam
coram Deo, apud quem fide omnia ponderantur, & qua
certa & stabili fide aiunt potissimum honorari. Ne-
quicquam huic monstroso absurdo satis facit, quod

Infl. li. 2. c.

26. §. 12.

Infl. li. 3.

6. 2. §. 7.

24. 15.

Caluinus eodem loco scribit, fixam in corde Christi
tisse fidem: id enim etiam si propter aliam item ratio-
nem, impiè, imperitè, & blasphemè dicitur, tamen
ab ipso etiam Caluino neruosè refellitur, qui fidei

Beza in

Luc. 22. v.

4. in Mat.

26. v. 37.

ad Hebr. v.

3. v. 7.

Caluin. In-

stit. li. 2. c.

16 §. 11.

42.

non agnoscit nisi vbi est certa & firma diuina erga
beneuolentia cognitio, persuasionis certitudo, & constantia
certitudo (inquam) plena & fixa, qualis de rebus corpora-
& probatis esse solet. Christus autè hanc plenam & fixam
certitudinem non habet, sed hæsitat & fluctuat, & (v-
ait Beza) in summa luctatur angustia, & pro merore con-
cidit animo, sitq; cōsiliij inops, & repugnātia quodāmodo pe-
tit, deniq; veretur ne succumbat & absorbeat a morte
vtq. Calui. addit metuit ne absorbeat a morte vt peccator,
deq; anima sua salute timet; quæ cum fide, hoc est
firma illa plenaque & fixa certitudine nullo modo
possunt consistere. Quare isti qui verbo fidem Chris-
to tribuunt, reuera eum nō minús concludunt in-
fidelem, quàm is cæcus est cui oculi sunt eruti, & in
mortuum

mano generi profuisse. Sic enim Calvinus entis
 rissime. Nihil actum erat si corporea tantum mortu
 sanctus fuisset Christus, sed opera simul pretium erat, ut
 una ultionis seueritatem sentiret; unde in locum Sceler
 rum sponsor, vas, adeoque instar rei submissus est, qui de
 deret ac persolueret omnes que ab illis expectanda
 penas, hoc duntaxat excepto quod doloribus mortis
 tuò non poterat detineri. Et alibi in Catechismo
 neuensi, Christi ad inferos descensum definitio
 horribiles angustias quibus anima eius constricta fuit,
 quod eius cōscientia hac anxietate torquebatur, nisi
 derelictus esset, imò ac si Deum haberet infestum. Quo
 mis & conscientie anxietas de Deo infesto, vitæ
 est & acerbissima pœna qua damnati in inferno
 ritus conflictantur. Moxque inducens Ministor
 quærentem quemadmodum Christus huic damna
 oni subiectus fuerit, hanc unicam differentiam
 Christi & Iudæ aliorumque reproborum damna
 onem ponit, quod Christus non ita illam subiit
 maneret, quodque in illo temporarium fuit in his est
 tum. Damnatus ergo fuit Christus licet ad tempus
 duntaxat, eoque damnationis suo tempore inter
 sum & diabolum quemcunque nihil interfuit,
 hil penitus nisi quod damnatio in diabolo est
 na, in Christo fuit temporaria; eo autem tempo
 quicquid damnati spiritus sustinent in inferno
 totum Christus pertulit. Atqui maximè necesse
 in ipsa damnationis essentia includitur desperatio
 sicuti vita æterna continet certitudinē salutis
 quam amittendæ. Simpliciter ergo Christum
 perasse dicendum est non minus quàm Iudam
 Satanam, nisi quod illi perpetuò, Christus ad
 tempus in hac inferni flamma permansit. Quis
 Calvinus redemptionē mundi non morti corpore
 Christi sed morti anime tribuat, hæc autē nulla

Calu. in
 Catechis.
 Geneu. ca.
 do fide.

fingi potest nisi vel peccatū vel dānatio eterna, quē
 admodū gratia & gloria æterna est animæ eiusdē vi-
 ta, quūque expressè scribat Christi morte corporea ni-
 hil fuisse actum, sed in eo positū fuisse pretiū mūdi quōdā
 dīros in anima cruciatus dānati & perditū hominis Christus
 pertulerit, qui cum perfecta desperatione intrinsecē
 sunt copulati; efficitur aut Christum plenē despe-
 rasse, aut mundi pretium plenē ab eo non fuisse
 persolutum. Quō verò magis hos in anima sua
 cruciatus dānati hominis pertulit hoc est quōd pro-
 fundius in ipso desperationis gurgite sepultus est ut lo-
 quitur Beza, eo copiosius pro mūdi peccatis & abū-
 dantiū iuxta hanc Calvinianā theologiā satisfecit.
 Atque hoc nihil est aliud quā Christū verē & ab-
 solutē redemptorē mūdi negare. Quemadmodum
 enim paulò antè admonui eos specie tenus & extre-
 mis labijs Christū in passione sua fidelem & piū di-
 cere, fidei tamen sue descriptione, & ratione certifi-
 sima ex ipsis suæ Theologiæ principijs ducta cū in-
 fidelem convincere; non aliter etiā hoc itidē loco
 eum redemptorem suū nuncupent, quū tamen eam
 redēptionis peragendę viā statuāt quę nulla est, quę
 impia est, imò que cū Christi cōtumelia & Dei bla-
 sphemia coniuncta est, & totā redemptionis naturā
 & redemptoris officium funditus evertit, nō minus
 perspicuē eum redemptorem mundi pernegant,
 quā Hugonotæ rebelles Carolū IX. regem
 suum abnegarunt, quando eum nomine quidem
 tenus regem suum dixerunt, sed quoad obedienti-
 am & subiectionem re illi debitam, nec tributa ei
 pependerunt, nec edictis eius optemperarūt, & op-
 pida contra eum munierunt; & exercitus in eum
 duxerunt, & in vrbe primaria Parisiorum obsiden-
 tes in magnum non solū amittendi regni sed vi-
 tæ quoque discrimen redegerunt Sardonicè nimirū
 eum

Calu. Inf.
li. 2. ca. 16.
§. 10.

Redemptio
mūdi per
Christum
facta eu-
denter ne-
gata à Cal-
uino.

eum redemptorem suum vocant, eo planè spiritu & effectu quo Iudæi eum regem Iudæorum salutariè & non minus aptè regia maiestas Christo à Iudæis attributa, cum illis eorum conuictijs, sputis, flagella & crucifixione; quàm redemptoris officium cum hac morte animæ, cum his perditis ac damnatis hominibus cruciamentis, cum hac desperatione concedat. Quum verò iidem Christi damnatores eas multas horas in hac animæ damnatione versasse fuisse asserant, [nocte enim quæ passionem antecedit, quando in horto precatur, iam (inquit Beza) *incipit Christus ad inferos descendere*, quod idem *Caluinus*: illa autem *desperationis* vox ei in *elapsa*, eiusdem in inferno damnationis terminus fuit, aded vt toto interiecto tempore illos *anima cruciatus perditis ac damnati hominis sustinere* non miror si alij Protestantes eum quem a talibus magistris tanto tempore damnatum didicerunt, redemptorem mundi esse non potuisse, quin in dolo perpetuo damnatum fuisse defenderint: alij nec ad resurrectionem (quod certè consequens est) prædicant: quorum insanix et si illis infanior Atheus Theodorus Beza gloriatur se *occurrere* corrumpe do textum Apostoli Pauli, [*addendum* inquit *textui* Apostoli *verbum resurrexit* 1. Cor. 15. v. 20.] *fanaticorum quorundam somnio occurratur, qui deprauant* *supplent hunc locum quasi scilicet Christus nondum resurrexit*) tamen si sana mente esset, aduerteret non facile vnico verbo occurrere posse tam profligatis impudentibus hæreticis quos tot blasphemis rationibus ipse sui que magistri armarunt, & ad quætorandas multa scripturarum loca traxerunt. Longè enim aliud est diruere quàm ædificare, vniuerrare quàm sanare, hæresim serere quàm fatam euellere extirpare; & nisi planè phreneticus esset, sciret

Quandiu
Christus
damnatus.

Beza in
Matt. 26.
v. 37.
Calu. Inst.
li. 2. cap.
16. §. 12.

Hofius de
hæres. lib. 1.
Lindanus
in Dubita-
tio. dial. 2.

Beza an-
not. in 1.
Cor. 15. v.
23.

Resurrectio
Christi ne-
gata.

Bey amē.
tia.

hac additione magis talium confirmare quàm infirmare audaciam & impudentiam. Quum enim verbatim profiteatur se adijcere textui verbū quod Apostolus non posuit, quis Evangelicus Christi resurrectionem negans non statim excipiat firmam & inuictam esse eam opinionem, ad quam refutandam tantus Doctor cogitur literas sacras corrumpere, & verbis sacris Apostoli, suum ipsius verbum apponere? Sed abrumpenda sunt ista, & suppressis plurimis huius generis, aliud transmigrandum, nisi velim infinitum Evangelicorum monstrorum sese inuicem complectentium catalogum texere. Ut enim prius vbi de Deo blasphemāt, cum Ario, cum Samosateno, cum Iudæis, cum Turcis, cum diabolis conspirant, & quicquid vsquam sordium à quocumque contra Deum euomebatur, id isti boni Evangeliste vt purè Evangelicum simul corraserunt: ita hic vbi de Christo incarnato agitur, quicquid non modo olim à veteribus heresarchis, sed etiam quicquid vel apud ipsos inferos in Satanæ officina contra Christi incarnationem, contra passionem, contra redemptionem, contra descensum ad inferos, contra resurrectionem, contra ascensionem, contra iudicium futurum & vitam æternā, aliaque omnia his affinia symboli Christiani capita vnquā fabricari potuit, id isti Calvinistæ in suū Calvinismū transfuderūt, & tanquā purā Euangelij doctrinam populis Christi, vi bellica & argumētis Vulcanijs obtruserūt.

8 Ex quibus facile iudicet Christianus lector quæ fides habenda sit stupidissimis istorum Calvinistarum oratoribus qui post hæc omnia, sine fronte asserere audent se à Catholicis nō discrepare in summa religionis Christianæ, sed tantum in leuiculis quibusdam ceremonis olim extra scripturas sacras humanitus inuentis. quoad summam verò fidei, Catholici & Calui-

8.

Apologie
Catholique
part. 2. §.
pa. 26.
203. 204.

Rameaux d'un mesme sep. a vous mesme soy. Calvinistæ sunt domestici eiusdem fidei, omnes laborant in eadem vinea, imò ramuli sunt eiusdem vitis, eadem prorsus fide præditi. Quales sunt istæ bestia (Christiane lector) qualia monstra? Qui tot iam annis Ca-

Caluinista- rum impudentia.

tholicos, clamarunt esse idololatrias, Iudæos, Catholicos, sacrilegos, ij si homines essent sobrij, si Christum & religionem non penitus riderent, an Calvinianam & Catholicam fidem dicerent esse eandem & Catholicos cum Calvinistis eiusdem Ecclesiæ filios & corporis membra & eiusdem fidei domesticos? Quin ergo ijdem copulent lucem & tenebras, Christum & Antichristum, Deum & Bezebub! Quàm est hæc crassa & rustica hypocrisis! Certè si Calvinistæ à Catholicis non differant quoad leuiculas ceremonias, hoc ex eo prouenit quod credere in Deum patrem, & filium, & spiritum sanctum, in Christum crucifixum, iudicium futurum, resurrectionem mortuorum, & vitam damnationemque æternam, Caluini Euangelium inter leuiculas ceremonias numerat. Et ita quidem eorum multos tres doctissimi concionantur, vt, ipse Theodor-

Beza de hæreticis à cuius magistratu puniendus p. 41.

Beza his verbis testis est. Disputatur hodierno die de Christi statu & officio, quomodo sit vnus cum patre, de Trinitate, de Deo, de Angelis, de cæna, de baptismo, prædestinatione, de libero arbitrio, de statu animarum post hanc vitam, & cæteris huiusmodi rebus, quæ neque ad salutem per fidem obinendam vsque adeo necessaria sunt, neque si sciantur reddunt hominem meliorem. sic Beza. Atque huius fidei videtur Apologeticus Hugo nota, qui nullam videt inter Catholicos & Calvinistas nisi in leuiusculis cæremonijs dissensionem.

apa. 190. ad 204.

Apol. Cathol. pa. 202, 230.

Eiusdemque impudentiæ est quod Calvinistæ & nominatim regem Nauarrae Tridentini Concilij decretis hæreticum haberi autumat, cuius propterea Concilij fidem suis inanissimis nugis

quam insanus aliquis Choræbus murum firmissimum iunctis telis oppugnare molitur. Et tamē dū Calvinistas Catholicos, & regem suum Nauarræū verbo principem Catholicum videtur asseuerare, inuito argumento eos omnes & singulos heresiarchas esse conuincit. *Certissimum est enim* (inquit hic Theologaster) *eum tantummodo hereticum esse qui tuetur opinionem aliquam contrariam scripturis veteris & noui Testamenti, vel qui improbat articulum aliquem fidei nostræ, vt olim Manichæi, Nestoriani, Sabelliani, Ariani, & similes* Non subtiliter examinabo hanc hæretici descriptionē, nec quibus articulis fidei & symboli Apostolici aduersetur fides Manichæi, nec vrgebo Vigilantium, Iouinianum, Pelagium, Aërium fuisse & Græcæ & Latinæ Ecclesiæ iudicio hæreticos, quorum tamen hæreses directè symbolo Apostolico non opponebantur. Friuolum est cum isto Androgyno de hæresum natura theologicè & subtiliter agere, qui nihil melius ista intelligit quàm cæcus colores aut asinus lyram. Illud vnum dico, si certissimum est eum esse hæreticum qui opinionem habet nouo aut veteri Testamento contrariam, tum certissimum est Calvinistas omnes esse hæreticos, qui de Deo scelerum effectore, de iudicio Dei, de Christo incarnato, perfidiam habent veteri nouoque Testamento disparatè oppositam. Rursus si certissimū est Manichæos, Sabellianos, Nestorianos, & Arianos fuisse hæreticos, tum certissimum est Calvinistas esse hæreticos, qui certissimè sunt Ariani, vt de Caluino & Calvinianis Ecclesijs demonstratiuè probatū esse ipsi Calvinistæ fatentur. Certissimè sunt Sabelliani, vt in miserabili Poloniæ ab eis corruptæ historia non minus demonstratiuè constat. Certissimè sunt Manichæi, qui cum Manichæo tollunt liberum hominis arbitriū, quam fuisse Manichæorū hæresim

pa. 192.

Omnes Calvinistas esse hæreticos perditissimos.

Supra fol. 276.

August. li. de heres.
Beza in li. de hypostasi duarum naturarum unione.
Brent. contra Tullinger. lib. de maiestate.
apud Bullingerum in Coronide an. 1564.

hæresim testatur D. Augustinus. Certissimò sunt Nestoriani & Nestorianis infideliores, quoniam eorum alij (vt Theodorus Beza) cum Nestorio defendunt Christum filium Mariæ esse personam distinctam a filio Dei plurimique Calvinistæ, vt Ioannes Baptistus asserit, *viam præstruunt reducenda in Ecclesiam Nestorij: nec id modo, sed etiam vt nihil credatur articulis nostræ religionis, sed pro Euangelio inducatur Ecclesiam Ethnicismus, Talmudismus, & Mahumetismus* ita enim syllabatim scribit. Denique si is hæreticus sit qui pertinaciter opiniones non solum falsas hæreticas, sed etiam nefandas & apostaticas, & pænè Satanicas defendit contra omnem scripturam contra prophetas & Apostolos, contra ipsam rationem naturalem, contra omnem Theologiam quæ in mundo condito vel Iudæis, vel Gentibus, vel Christianis à Deo creatore fuit infusa: si hæreticus sit quem Concilia omnia generalia post Christum tantum hæreseos damnant, si hæreticus sit qui fecerit ma quæque veterum hæresiarcharum portenta mittit & probat, si hæreticus sit qui nulli articulo symboli Apostolici fidem habet, nec de Deo patre nec de filio eius incarnato, nec de spiritu sancto illis procedente, nec de Ecclesia Catholica, nec de remissione peccatorum quæ in ea habetur, nec de iudicio futuro, nec de resurrectione corporum, certissimum est Calvinistas esse in summo gradu hæreticos & hæresiarchas, quorum de istis omnibus notæ & testatæ sunt hæreses: ideoque non homines sed trunci potius & stipitis est nugari eos à solo Concilio Tridentino damnatos esse, quos ante Concilium Tridètinum, Florentinum, & ante Florentinum Lateranensem, & ante Lateranensem, Nicænum secundum, & ante Nicænum secundum, Chalcedonense, & denique ascendendo per reliqua generalia Concilia

Cōcilia vsque ad Conciliū Apostolicum primum, Confilia omnia, Episcopi omnes ipsique Apostoli vt verillimos Apostatas abominati sunt.

9. Quod verò idem Catholicus Calvinista iubet Catholicos diligenter inspicere confessionem fidei Calvinianam, eosque pollicetur comperturos eam esse Christianam; rectè fecisset si particulatim Confessionem quam intelligit expressisset. Quod enim confessiones fidei suæ nouas, varias, contrarias, post annos quadraginta Calvinistæ emiserunt? quot nouas fidei institutiones & Catechismos? Et quid aliud sunt Confessiones eorum quàm paucorum Ministrorū

9.
pa. 203.
Miranda
varietas
& mutabi-
litas in fide
Caluina-
na.

repentinè opinationes quæ pro temporum ratione, & regionum moribus, & principum volūrate mutantur? Vnde in omnibus Calvinistarū ditionibus, in Scotia, Anglia, Basileæ, Geneuæ, tot disperatæ fides existunt, maximè autem in Gallia, vbi quū Calvinistæ nundū sesquiāno pleno pacem habuissent, eos tantulo tempore vetus Caluini Euangelium fastidisse, & ad nouum perfectiusque Libertinorum Euangelium exarsisse, propterea que tantam fidei varia-

Historie de
Popul. li.
27. ann.
1572.

tem, & inter ministros fratresque dissensionem pululasse, vt Ecclesia reformata paucis illis mensibus magis fuerit agitata, quàm toto tempore præcedentium bellorum, ipsi Calvinistæ historici annotarunt. Idem nimirū

semper est in hæresi spiritus, & quod de sui temporis hereticis Arianis scripsit olim Galliarum sanctis-

Hilarius in
libro ad
Constanti-
nū Augu.

simus Episcopus Hilarius, idem de nostri temporis Calvinistis verissimum experimur. Penes quorundam conscientiam (inquit ille) nec pater est pater, nec filius filius, nec Spiritus sanctus spiritus sanctus est: qua occasione, scribende atque innouande fidei vsus inoleuit, qui postquam noua potius capita cōdere quàm accepta retinere, nec veterata defendit, nec innouata firmavit, & facta est fides temporum magis quàm Euangeliorū, dum & secundum annos

V

scribitur.

scribitur, & secundum confessionem baptismi non tenentur. Ex quo tot nunc fides existunt quod voluntates, tot doctrinae sunt quot mores, tot pullulant causae blasphemiarum quot vitia sunt, dum aut ita fides scribuntur ut volumus, aut ut volumus intelliguntur. Haec est verissima huius Calvinismi & Atheismi imago. De cuius sectatorum id solum verè usurpari potest quod de eorum capitulis Lutheranis Dux Saxoniae Georgius dicebat, hoc anno credunt scio, quid proximo anno credituri sint, nec ipsos scire arbitror. Ita quid hoc mense credunt (vel potius credere se simulant) Calvinistae, forsitan fortasse potest; quid autem proximo mense profuturum buntur, nemo mortalium nouit. ita habet [ut idem inquit Hilarius] de religione non annuas modo, sed menstruas quoque, & eas admodum monstruosas fides.

Sarim.

Hilar. ubi supra.

Quamquam nimium illis largior, quando eorum cum Arianis, vel menstruam cum Lutheranis in eadem fide constantiam Calvinistis tribuo, quorum diurna mutabilitate ipsi Calviniani fratres conqueruntur. Cōqueruntur dico ipsi fratres eorum suorum tanta sit in fide varianda leuitas, eorum quae sit hodie de religione sententia sciri fortasse potest, sed quae cras de eadem futura sit opinio, nullus certum firmare queat. Atque idcirco iste Centaurus semper mo, qui ut sciamus Calvinistas esse Catholicos, mittit nos ad eorum Confessionem singulis annis, mensibus, & diebus, iuxta Ministrorum & regnum mores commutabilem, perinde facit ac si simiam probaturus esse hominem, remittat nos ad ridiculos oris gestus quos simia quandoque ad hominum similitudinem effingit. Nam haeretici & Calvinistae, prorsus simiarum more, ut eganter inquit D. Cyprianus, simulant aliquando Catholicos (ut iste stultissimus scriptor qui sum

Beza in epist. Theol. 1. p. 13.

Cyprian. Epist. 73 in principio.

Apologiam vocat Catholicam) & suas confessiones impurissimas quibusdam verbis Catholicis aspergunt quum tamen intus in animo nihil sanè, nihil Catholicè sentiunt: non aliter quàm simia ineptis quibusdam gestibus hominem fingit, nec tamen propterea in se aliquid habet humanæ indolis aut naturæ. Denique consideret quisquis vel hæreticus est non planè excors & amens, an ipsa impudentia possit esse magis enauiter impudens quàm iste Calvinista qui asserit Catholicos & Calvinistas eiusdem esse fidei & Ecclesie domesticos & fratres, quando ipsi Lutherani, cum quibus quoad plurima conueniunt Calvinistæ, propter multas tamen eorum infandas blasphemias, eos tanquam planè Atheos ex Ecclesie suæ communione eijciunt. Sic enim in synodo quadam admodum celebri scribunt. *Quòd Calvinista se à nobis pro fratribus agnitos scribunt, id tam impudenter tantæque vanitate ab illis confictum est, vt illorum impudentiam satis mirari nequeamus. Nos verò sicut locum illis in Ecclesia nullum concedimus, ita pro fratribus minimè agnoscimus, quos spiritu mendacij agitari deprehendimus, & in filium Dei contumeliosos esse.*

*Obstrepida
Caluinista-
rum impu-
dentia.*

*Colloquium
Maulbrun-
nense pag.
82. ann.
1564.*

10 Verum ista & si meritò longiorem orationem IO.
requirunt, leuiter tamen vt aliquando finem faciam
præteruectus, lectorem Christianum oro vt cõuer-
tat oculos ad extremam religionis formã quæ sem-
per in omnibus nationibus eluxit; & deinde quid si-
mile apud Atheos & Epicuros istos inuenit, ani-
maduertat. Apud Paganos erant templa, erant vo-
ta, erant virgines vestales, erant sacrificia, erant o-
racula, erant temporibus aduersis ad omnia deo-
rũ puluinaria supplicationes. Apud Iudæos quanta
erat Pontificum maiestas, quanta templi Salomonij
V 2 magni-

*Externa
religionis
forma apud
Paganos &
Christia-
nos.*

1. Estrā 7.
Munster.
Cosmog.
lib. 5. p. 4.
10. 14.
Sanjovano
del gouerno
dei regni
lib. 8.
Ludovic.
patritius
Rom. na-
uigatio lib.
1. ca. 12.

August. de
Ciu. lib.
2. ca. 8.

magnificentia, quanta sacrificiorum varietas, quanta votorum religio, quanta caeremoniarum multitudo, totis legis Mosaicæ libris ostenditur: quibus Ethnicæ quoque nationes, principes, populi quæpe Hierosolimam miserunt, orantes vt pro ipsius sacrificia fierent. Si Turcas & Mahometanos immur, illic videmus & templa ornatissima, eaque padum immensa multitudine sic collucientia, vobis Christianis suam in diuino cultu parsimoniam quodammodo exprobare videantur. Alibi centum, alibi quingentæ, alibi nongentæ, alibi mille, alibi bis mille lampades eodem in templo ad honorem Dei Mahometis semper ardentes conspiciuntur: sacrificia fiunt statis temporibus, publicæ preces & orationes multo crebrius, certæ preces singulis diebus. Temples autem sua tanta diligentia custodiunt, sacrorum tempore si quis alterius quàm Mahometanæ fidei ingrediatur, ea polluta existiment, Christianus sine presenti morte eorum sacris participare non interesse: quæ etsi nimis magna est crudelitas, imo tamen quòd alterius religionis cultores à suis seceris arcent, religionis formam habent ipsosque Iudæos & Christianos videntur imitari. Christiani autem semper longè maiori & maiestate sacrorum & distinctione ordinum, & splendore templorum & sacramentis atque caeremonijs varijs mirantibus conferentibus gratiam & afferentibus reuerentiam semper utebantur. Semper habebant & templa magnifica, & in templis sacella (quæ martyria vocat D. Augustinus quia martyrum memorijs dedicata) & in vtrisque altaria, ardentesque cereæ lampades semper habebant & pōtiffices, & episcopi & sacerdotes: semper sacrificia, semper sacramenta, semper dies festos Christi & Apostolorum Martyrumque actionibus & miraculis vitæ que & mortis recitabantur.

lendæ consecratos; semper virginum collegia, monachorū cætus, aliaque multa quæ hodie in Christianorum hominum ciuitatibus enitescunt, vt mihi necesse non sit singula curiosè enumerare.

At verò Calvinistæ nostri quam habent externā religionis speciem? quam vmbra? quam imaginem? Templorum & sacellorum millia multa in Flandia Fræciaque sunt demoliti; quæ autem profusus non diruerunt, eorum partem maiorem officinis opificum, aut tormentis puluerique & apparatus bellico, alteram partem suis concionibus, hoc est, aliquorum è tabernis meritorijs ad pulpita euolantium (tales enim plerosque Ministros fuisse perspicuum est) furiosè & seditiosè gratulitati destinant. Ea autem omni ornatu ita spoliarunt, vt nihil minus quàm templa videantur, nihil proflus à prophanis domibus aut horreis inanibus discrepent. Episcoporū & pontificum ordinem sustulerūt, & vt nullus esset confusionis & hæresum finis, Ministrorum omnium æqualitatem induxerunt. Nam quoddam in Anglia vna suprema pōtifex existat, & sub ea eius regijs diplomatis consecrati Archiepiscopi duo, & episcopi nonnulli; *ad regina duntaxat beneplacitum in episcopali gratia & gradu permansuri* (id enim legibus disertè cauetur) hoc totū vt magna Euangelij Calviniani labes à plurimis improbarur, & à Caluino ipso studiosè refellitur: vtque tandem corrigeretur, & à Beza, & ab alijs Calvinistis multis vehementer est elaboratum. Dies festos, etiam eos qui Christi Natiuitati, Passioni, Resurrectioni, Ascensioni commemorandæ dicabantur, funditus abrogarunt, vt ita sensim Christi vitæ mortisque & totius Incarnationis subreperet obliuio. Altaribus, monachis, monasterijs, virginibus, & ipsi virginitati, omni que castitati tanquam perpetuis Euangelis-

Nulla externa religionis forma apud Calvinistas.

Parlamentum an. 1. Elizæ. ca. 3. Calu. Institut. li. 4. ca. 3. Beza in epistolis.

Histoire de la vie de Calu. ca. 1. 0.

mi sui hostibus bellum indixerunt, eaque pro-
runt omnibus ex locis in quibus eorum Euan-
mus principatum obtinuit. Vota item & iura
ta quaecunque Deo & Ecclesiae à sacerdotibus
ligiosis facta ita magnopere despiciunt, ut in
Epicurismo nihil sit gloriosius quam perire
lare fidem, quam incestis libidinibus pollueret
tatem, quam sacerdotes cum profellis virgini-

3. Timoth. monachas cum fratribus canino & suillo mor-
5. 12. re; etiamsi tales coniunctiones Apostolus
Concl. damnabiles pronunciet, Ecclesia Christiana
Carthag. per execrata sit, antiquissimae bonorum Imper-
4. can. 104. rum leges capitali supplicio vindicauerint. Et
Cod. lib. 1. rit. 3. de nem, signum, memoriam, crucem aliquam
Epsicops vel pictam vel fictam, minus quam ipsi Turci
& clericis. possunt. Ea enim in templis Graecorum non
h. Si quis. ferunt Turcae, at eadem in téplis Catholicorum
modo tollerant Calvinistae. In Anglia autem
multi viri opulenti & nobiles, quam multae sunt
illustres, & viduae, & virgines, propter imaginum
picturas crucesque Christi occulte gestatas
inquisitoribus repertas, bonis multatae sunt,
sae in carceres, & in magnum vitae periculum
ctae, lamentabilis multorum experientia docet

Parlamen- delissima lex contra eas Christi imagines ex-
rum anno so condita restatur. Quid sacrificia replic-
Elizab. 13. quibus abolendis non solum à Iudaeis & Chri-
6a. 2. nis eos discessisse diximus, sed etiam Turcas &
taros, & Canibales, nostris sacerrimis Euan-
gelistis esse multo religiosiores ostendimus.

Quid sacramenta commemorem? quae Chri-
& Apostoli Ecclesiae septem reliquerunt, illi
statim incursum quinque & re & verbo destruxerunt
duo autem quae superesse videntur, quanquam
bo in suis synagogis aliquo modo tolerant, re-

Sacramen-
ta Calumi-
nia habent
pro meris
negu.

pro sacramentis non habent, nec de eis quicquam
 præclarior quàm de prophanis nugis existimant.
 Ecquid enim istorum iudicio baptismus confert ad
 delendum peccatum originale, ad purgandam ani-
 mam, ad sanctificationem conferendam, ad quic-
 quam spirituale operandum? nihil penitus. Ex quo
 fit vt Theodorus Beza tanquam absurdissimos irri-
 deat illos qui peccatum originale leuicula aquæ asperione
 (sic enim contumeliose baptismum vocat) ablui vo-
 lunt; moribusque Ecclesiæ Geneuensis susque deque
 habent, siue baptizatus siue baptimi expers infans
 moriatur. Caluinus vbique nullam esse baptismi
 necessitatem clamat. Zuinglius minus esse gra-
 tiæ & efficaciz in baptismo quàm in quacunque
 Iudaica cæremonia legis Mosaicæ sæpenumero va-
 rijs in libris inculcat, & plurimis argumentis astru-
 ere laborat. Denique Petri Martyris, Buceri, Beza,
 Caluini Gallorum & Anglorum, omniumque Cal-
 uinistarum constans est opinio, & ex eorum doctri-
 na necessariò sequitur, Turcaram liberos multos
 etiam si baptismo careant, quia prædestinati sunt,
 æterna cù Christo in cælis fœlicitate potiri: Chri-
 stianorum autem liberos permultos statim à baptis-
 mo morientes, quia prædestinati non sunt in æter-
 nos cum diabolo ignes præcipitari: aded vt baptis-
 mus in alterutram partem nec tantuli sit momen-
 ti. Ita quod in initio teste Erasmo rectè quidem des-
 seminabât baptismum infantibus nō saluis sed honoris cau-
 sa dari, qui tamen non prosit nisi prædestinatis, imò nulli sit
 necessarius, id iã publicè non solum in Anabaptista-
 rum, sed Caluinistarum quoque & synagogis, & li-
 bris, & concionibus sonat & commendatur. Quod
 si baptismus Christianæ vitæ principium, inanis tan-
 tum & superflua cæremonia apud eos æstimatur;
 cæna quam vocant, quãto magis ridicula & ieiuna

Baptismus

Beza in 1.
Ioan. ca. 5.
v. 16.Caluin. in
antid. art.Parisiens.
& Instit.lib. 4. ca.
15. §. 20.Zuingl. to.
2. lib. de
baptismo.tract. 1. fo.
59. 70. 71.Martyr
commenar.in Rom. ca.
4.Bucer. in
Matt. cap.3. Beza &
Calu. in li.de præde-
stinat.Vullinger.
deca de 8.

sermo. 7.

Fulc. in dis-
putat. cumP. Campia-
no in iure

Lödmenst.

Eras. in e-
pist. ad fra-
tres inferi-
ori Ger-
mania.

Cana.

Luther. in & prophana est compotatiuncula? Id quod
confeſſio. non tantum Lutheri illorum patriarchæ aucto-
Eccleſiæ te ductus qui ita perſpicue ſcribit, iſtorum
Tigurina rum cœnam non niſi communem quandam & quæ
tracta. 3. nam comestationem eſſe, à vulgaribus cœnis hominum
fol. 111. uiuantium nihil differentem; ſed cœnæ eorum
 & deſcriptione quam ipſi fratres adhibent.
 enim religionis & ſanctimonix cœnis ſuis
 quæ in Chriſtianorum hominum vulgaribus
 taculis non æque manifeſtis indiſijs compe-
 Conſecrationem qualis in Eccleſia fit, com-
 vocant & nullam agnoſcunt. Corpus & ſan-
 nem Chriſti à cœna ſua tam longè remouent
 cœlum ab eſt à terra, quod Beza in Colloquio
 iſſiaceno ſæpe uſurpabat, & eſt communis
 niſtatum omnium ſententia. Sanctificatio
 nullam cœnæ ſuæ aſcribunt, imò cinerem
 teſtamento veteri, vel quacumque inanitate
 legis umbram magis ſanctificaffe Iudæos,
 cœna aut baptiſmus ſanctificat Chriſtianos,
 fertè ſcribunt, & nos quoad cœnam illis pot-
 tibus aſſentimur. Quid multa? panis panis eſt
 ter panem eſt quicquam amplius, inquit ſæpe
 Huldericus Zuinglius, cuius ſententiam ſim-
 ter & abſolutè amplexus eſt Calvinus cū Ec-
 Geneuenſi teſte Theod. Beza. Et quid diuini
 religioſum nos illic ſuſpicemur, ubi ipſi cœna
 tur panem panem eſſe nec quicquā amplius, eum
 panibus Iudaicis nihilo præſtantiorem! ubi
 mos eorum qui præſentes adſunt retineant
 uinum quippiam ſupra vulgares cœnas in
 ſuis Calvinianis arbitrentur, eas peragunt
 ſam prophanā, ritu cōmuni, cōmunibus uſu-
 poculis & uirris à tabernaculis; nihil profici-
 bēt ſolenne nihil quod diuinā caremonia

Zuingl. 10.
 2. ad Lu-
 zheri con-
 feſ. reſpon.
 fol. 435.
 & ad Mat.
 Ratlin.
 fol. 155.
 & ad The-
 od. Bilſic.
 fol. 261.
 Beza theo-
 lo. epiſt. 1.

Vide ordi-
 nem cano-
 Geni. 15.
 & Tigur.

aliquo modo repræsentet. Nam quod dicunt se in
 comptando recordari mortem Christi, quod sæpe-
 numero fortasse falsum est, quis Christianus in ien-
 taculis & cænis vulgaribus eiusdem Christi mortē
 non aliquando ad memoriam reuocat? Quod ipsis
 compositibus caput aliquod Euangelij prælegitur,
 nec hoc est in cænis domesticis Christianorum in-
 usitatum. Si psalmos metricè fratres & sorores ami-
 cè cantillant, hoc vbiq; fieri potest: & in con-
 strictis Anabaptistarum & Libertinorum communiter
 fit; & ad sanctimoniam, ad religionem Ecclesiasticā
 nihil pertinet. Nihil denique quum omnia circum-
 spexerint repetire poterunt, quin perpetuò verum
 erit, quem admodum ipsis confitentibus eorum ba-
 ptismi ordinarijs Iudæorum lotionibus nihilo præ-
 stant, ita eorum cænae communibus bonorū Chri-
 stianorum cænis & iantaculis multò sunt inferio-
 res. Quare in Calvinismo nihil hæcenus apparet
 cur omnino religionis, non dico veræ, sed neque
 veræ neque falsæ nomen obtineat. Omnia enim à
 se repulit quæ religiones vniuersæ siue veræ vt
 Christianorum & Iudæorum, siue falsæ, vt Turca-
 rum, Paganorum, Tartarorum, tanquam generales
 religionis notas & principia vnicuique religioni si-
 ue veræ siue falsæ communia ascuerunt.

II. Denique ne diutius in particularibus perse-
 quendis heræa, hoc vnico perillustri exemplo quàm
 fit in Calvinismo nihil prorsus vel sinceræ vel simu-
 latæ religionis, quiuis facillime percipiat. Tertul-
 lianus explicans quemadmodum Pagani in suis
 nefandis ritibus ad decipiendos simplices, aliquam
 Christianæ religionis vmbra præferebant, ita scri-
 bit. *Diabolus ipsas quoq; res sacramentorum diuinorum in
 idolorum mysterijs emulatur. Tingit & ipse quosdam, vtiq;
 credentes & fideles suos, expiationem de lauacro repromit-*

*Tertul. de
 Praescrip.*

Paganis-
mus multo
magis con-
uenit cum
religione
Christiana
quam Cal-
vinismus.

Iustinus
Mars. in
Apolog.

Hieron. l. 2
contra Iovinianum
August.
in epist. 49

tens: signat illic in frontibus milites suos, celebrat panis & vini oblationem. Quid quoddam & summum pontificem in nuptijs statuit? Habet virgines (vestales) habet & conuinentes. Hæc vtique antiquitus in Apostolica Ecclesia credebant Christiani: talesque erant religionis Christianæ ritus & sacramenta. & Ethnici quamquam erant atrocissimi religionis Christianæ hostes, tamen quum fallere vellent, aliquos veritatis colores diabolo ita suggerente suis superstitionibus inducebāt. & hæc tam multa de peccatorum remissione in baptismo, de sacris illis post baptismum & in confirmatione cæremonijs quum tanquam milites & athletæ Christi eius cruce signamur & oleo inungimur, in oblatione mystici panis & potus, qua etiam in mysterijs Mythræ (referente Iuliano Martyre) imitati sunt demones, in castitate pontificum, & virginitate vestalium, à Christianis mutuati sunt Ethnici, vt homines simplices à Christianis effici Paganos non aded fuerit mirum, quando in tam mala Pagana falsitas præ se tulerit Christianam veritatem. Neque dicendum est quod homines quidem stupidissimi nugantur, ista idcirco mala fuisse quia à Paganis suscepta, quum eodem argumento tota Christianam fidem damnare possint & debeant. Discant potius à D. Hieronymo hinc argui negligentiam sanctorum qui id facere nolunt, quod bonum esse etiam huius sacrosancti homines non ignorant. Discant distinguere cum D. Augustino non hoc culpari in sacrilegis ritibus Paganorum quod construant templa, & instituunt sacerdotia, & faciant sacrificia: sed quod hæc idolis & demonibus exhibentur & eodē in loco. Quum hæc exhibentur Deo secundum dei inspirationem atque doctrinam, vera religio est, quum autem demonibus secundum eorum impiam superbiam, necesse est superstitio. Ergo videmus in Paganis vel perditissimis fuisse aliquam Christianæ fidei adumbrationem.

in Cal

in Calvinismo, istorum omnium quod est vel vnicū vestigium? Non fidelibus suis expiationem in baptismo promittunt? imò post baptismum contendunt se nō minus esse pollutos & fœtidos quàm ante baptismum fuerant: inest enim totum virus peccati originalis vt prius, nec *leuicula aquæ aspersione* vlla ex parte abluuntur. Nū signant in frontib. milites suos? imò consignationes omnes, & cruces, & inunctiones, & cæremonias baptismo adiunctas, & ipsum Confirmationis Sacramentum longissimè à suis synagogis repulerunt, nec quicquam apud istos dedecorolius habetur quàm cruce Christi vel in sacramento, vel extra sacramentum frontes suas signare. At habent oblationem panis ac vini: Quid oblationis & sacrificij mentionem facimus, quod isti longè subtilius quàm veteres Pagani in Schola Satanæ eruditi didicerunt cum sacrificio Christi non posse consistere, ideoque nec nomen sacrificij in suis cœnis ferunt. At eorum Pontifices vnis nuptijs sunt contenti, & valde æstimant continentes, plurimumque honorant virgines? Atqui iam antè ostendimus quoad hæc esse istos ipsi Paganis & Turcis tanto lulentiores, quàm religio Christi est impietate Mahometis vel Paganismo excellentior. Nam quū illi vel sola ratione suadete, in suis virginibus & monachis, & pontificib. hæc puritatē reuereantur, sola isti vètris & Veneris mæcipia qui nō magis à stupris quàm à cibis possūt cōtinere, bigamos & trigamos Apostatas, suos Ministros & Superintendētes creāt, continentiam & virginitatē vt naturæ nec possibile quidē auersantur, copulationē aut cum scæminis, ordinationē Dei sanctā & tum à Deo tum ab omnib. hominibus ac angelis (ò fœdissimos Veneris & Priapi idololatrias) honorandam aiunt: ideoq. & Stygius ille Cerberus Lutherus monachum quēdam voto castitatis alligatū, sed

*Supra fol.
185.*

*Supra cap.
4. §. 2.*

*Illyric. glos.
in ca. 13.
ad Heb.*

*Nota mirandam
Theologiam.*

sed iam libidine prurientem, ne tamen palam ad-
 teretur aliquo conscientiae scrupulo impedimur.
 Luther. 20. hortatur ut *clausis animi oculis*, quantocius opus
 5. in epist. (inftar canis) *aggrediatur, ad quod* (inquit) *à Deo*
 ad clarifi- *sumus, & quod non minus quam cibum capere, ve-*
 mum viru *neceffitas; & quod vtrumq; ex aquo Deus fieri impera-*
 Vvolfgan. *Hæc iam singula si cum illis Ethnicis conferamus*
 quid est in Calvinismo, Christianum, quid reli-
 sum? imò quid humanum, quid non fœdum & hor-
 cum, quid non simpliciter diabolicum? Erant
 sunt Calvinistæ supra Paganos frontis increduli-
 ter effrictæ, quum illi à Christianis tam multa
 mutuati, hi nihil penitus memoria dignum, & Chri-
 stianorum fide ad suum Euangelium traducunt.
 Quòd si tamen *diabolus Paganos illos edocuit* vt
 Tertullianus, si nihilominus Paganus illi quum
 multa hauserunt à christianis, in æternom damnationem
 remanserunt: qualis & quantus diabolus Calvini-
 stas format & regit? & istos quis neget Paganos
 decies nequiores & execrabiliores habendos
 qui præ reliquis purissimi christiani cupiunt videri
 & tamen nullam particulam assument christiani
 fidei, cuius tam multas partes in suam impietatem
 transferebant Paganus.

12. Quemadmodum autem ex istis magnanimo
 Paganismi supra Calvinismum excellentiam impo-
 dō constat, ita etiam & Lutheranismum Calvini-
 smo longè esse honestiorem, ex mutua vtriusque
 paratione nullo negotio perspexerit is qui Lutherani-
 ranorum ritus vel ex libris vel experimento didicit.
 Nam & templa sua magis ornant, & Christi
 memorias, signa, cruces, imagines minore cura
 prosequuntur, & de baptismo peccata remittentem
 minus sentiunt absurdè, & Christi verbis de Eucha-
 ristia maiorem adhibent fidem, & speciem quam
 confessio

Lutheranis
 mus melior
 Calvinismo

confessionis atque pœnitentiæ retinent, nec contra
 Trinitatem tam horribiles opiniones spargunt, nec
 ita præfractè & promiscuè Christi diuinitatem op-
 pugnant, nec ita blasphemè & furiosè Christo cru-
 cifixo insultant, & quædam in eorum synagogis re-
 manent non prorsus intoleranda, vt quamuis quo-
 ad plurima sint Paganis (vt suo loco ostensū est) sce-
 laratiores, quoad pleraque tamen sint Calvinistis
 moderatiores. Neque tamen propterea vel illi sibi
 placeant quod Calvinistis præferuntur, neque item
 quod quædam habeant Christianis similia quum
 Pagani habuerint longè plura, & ea quoque Christi
 fidei similia. Et quanquam longè plurima haberet
 cum sanctissima Christi disciplina communia, ta-
 men ea pauca in quibus à christiani orbis commu-
 nione se disunxerunt, eos non minus quam Paga-
 nos efficiunt à redemptione per Christi sanguinem
 parta alienos & æternis inferorum flammis obno-
 xios. Præclatè enim de schismaticis vniuersè D. Au-
 gustinus Ecclesiam sic inducit loquentem. *Schismati-*
ci in multis erant mecum. Habebant baptismum, in eo erant
mecū. Festa martyrum celebrabant, in eo erant mecum. Pascha
solennitate frequentabant, in eo erant mecum. sed non omnino
mecū. In omnib. sacramētis mecum, in vna charitate nō mecum
in schismate non mecum, in heresi non mecum. In multis mecum,
in paucis non mecum. Sed in his paucis in quibus non mecum,
non eis profuit multa in quibus mecum, ita asserente Apo-
stolo Paulo 1. Corinth. 13. Adeo vt etiam si solo schif-
mate laborarent, aliàs verò crederent Catholicæ
 (nunc autem præter schisma, in dogmatibus pluri-
 mis, iisque perabsurdis & supra modum horrendis
 atque monstrosis sentiunt hæreticè) solum tamen
 schisma eos in æternum à Dei visione & fœlicitate
 Christianis fidelibus comparata excluderet. Neque
 verò adeo magnum est Calvinistis antecellere, de
 affirma-

August.
in psal. 54.

quibus verissimè affirmari potest quod impudens illud Caluini os de Frācisco I. Christianissimo Galliarū rege, & alijs eius tēpestatis principib. turpissimè euomuit, eos esse non modò *fatuos & brutos*, sed

Cal. pralect. in Daniel. ca. 6. v. 3. 4. fol. 70.

Supra fol. 250. 251

quasi asinos brutorum animalium: hoc est si de Caluini & Caluinistis interpreteris, omnium non solò bipedum sed etiam quadrupedum nequissimos, quorum Euangelismum exoneravit Satanas veterum haereticarum foedissimas fordes & stercorea & praeterea, noua adiecit opinionum monstra afflatu ab istis excogitata, quae nemini ante huius diem in mentem uenerunt, & quae nemo unquam nisi planè à Satana possessus, vel concipere in animo, multò minus efferre palam & libris deformare est ausus.

13.

Ne verò quis haec tragicè aut stomachosè dicta existimet, apud se reuoluat animo & serio excutiat quae iam adeo clarè & euidenter demonstrata sunt ut nulla tergiversatione possint excusari, quae praeterea in oculis orbis Christiani gesta sunt, quum uiderit istos cum Deo Patre, cum Filio, cum Spiritu sancto, cum Christo crucifixo, cum Sanctis cum ipsa natura & ciuili honestate, quasi singulare bellum gerere, quum aduerterit eos sublati infens sublati extremo iudicio, euersis diuinissimis Christianae mysterijs, nihil sanum Christianis reuertere; quum deprehenderit eos corruptam uirtutum & uitorum naturam pro castitate libidines, pro ueritate & iuramentorum seruata religione apostasiam, pro peruerbia, pro ueritate mendacium, pro modestia audaciam, pro pudore impudentiam, pro pacem bellionem, pro pulcherrimo uirtutum choro turpissimam uitorum cateruam inducere: & ad extremum ut sectarios suos in omnibus flagitijs succipiendis desperatè improbos reddant, quò Deum

Horribilis Calvinismi impietas.

velle, Deū ad ea mouere & impellere & cogere defendat, Deū eorū causam, & effectorem & authorē & impulsorem prædicent; hæc qui recogitat, is certe ne dubitet eos qui ista iactare audent nō esse homines, vt qui nihil pudoris, nihil rationis, nihil humani præter externā formā præ se ferunt; multò minus esse Christianos, vt qui nec simulant quidem religionem Christianam, & à qua infinitis gradibus longius absunt quàm vlli aliquando Pagani & Ethnici. Et si Spiritui sancto per Ecclesiam loquēti, per Cyprianos, Tertullianos, Augustinos, Nazianzenos, Basilios, Hieronymos veritatem enūciant, si manifestæ rationi idem conuincenti credat, credat quoque Calvinismum qui est tam multarum blasphemiarum & hæresum infima & profunda cloaca, non minus superari à Paganismo quàm rubiginosum ferrum aut ferri scoriā vincitur ab argento.

Credat non esse vanitatis poëticæ aut amplificatio-
nis oratoricæ, sed simplicitatis Christianæ & veritatis Catholicæ, quod Calvinistæ sunt Christianis vera monstra & portenta, quæ à Christiana specie multo magis abhorretur quam ab humana specie tricornes Gerionis aut centimani Briarei, aut media ex parte boues vel equi, altera ex parte homines, Centauri & Minotauri. Credat denique, non fictè & Metaphoricè sed plenè & cathegoricè dici, quòd per Calvinistas tanquam pertubos & canales suos loquatur Satanas, suumque in Ecclesiam Christi virus euomat. Si enim vere per prophetas & viros sanctissimos loquitur Spiritus S. si itidem verè per pseudo-
prophetas loquitur diabolus, si diabolus sit in ore
falsorum prophetarum, si Saulem inuasit spiritus malus, si
in Iudam intrauit Satanas, si verum est illud Apostoli,
Christianæ fidei hostes teneri à diabolo captiuos ad ipsius
voluntatem, si in omnibus hæreticis viuit & regnat
diabolus

*Calvinistas
esse vera
monstra in
Ecclesia
Christiana.*

*Calvinista
possit à
diabolo.*

3. Reg. 22

23.

1. Reg. 16.

14.

Luc. 22. 3.

2. Tim. 2.

26.

diabolus, quod est patrum antiquissimorum commune axioma; tum certè Calvinistas quos omnibus qui hactenus extiterunt hæreticis impuriorese probauimus, non aliter quàm vera mancipia necis compedibusque vineta à diabolo ad suam huc illucque rapi & ad omnem diaboli volumina perficiendam impelli, tam verum est quàm verissimum, tam verum est quàm vera sunt ipsa ritus sancti in scripturis oracula quæ hanc certissimam veritatem tradiderunt: breuiter

Luther. supra fo. 167

verum est, vt ipsi etiam Catholice veritatis capite aduersarij, rei euidencia omnium oculis expositi uicti largiantur. Denique vt concludam, reuocem

Hieron. contra Vigilantium.

memoriam Christianus lector, quid magnum Ecclesie lumen D. Hieronymus de Vigilantium psit, quem cum *ylulis*, & *Onocrotalis*, & *Leuathus*, *Behemoth* comparat, quem cum *Cerbero*, & *apra*, *manthio*, & *Nemæo leone*, & *Chymera*, & *Hydra* multo capitem copulat tanquam prodigium illis finitimum, quem *portentum* vocat in vltimas terras deponendum, quem denique ab *imundo spiritu* occupatum dubitat. At quæ erant istius Vigilantium hæreses præter quas tanta acerbitate in eum sanctissimam inuehitur? Dicebat nimirum Sanctorum rebus non esse venerandas, ad eorum sepulchra non esse orandum, Ecclesie consuetudinem ad martyrum honorem plurimum

Hieron. ibi.

reos accendentis reprehendebat, & Sanctorum inuocacionem damnabat vt impiam. Has opiniones teste D. Hieronymo ante Vigilantium nemo in orbe Christiano conceperat præter vnum Eunomium hæreticam, & Porphyrium Christi & fidei Christianam rixorem; & propter has opiniones nunquam auditas & Christianis hominibus maxime periculosas, Vigilantium hunc D. Hieronymus optulit tanquam monstrum tale, quale tota Gallia prius

quam vel viderat vel audiuerat. Hæc notet & consideret Christianus, & deinde cum Calvinistarum prodigiosis paradoxis componat, & quum deinceps perspexerit Vigilantium Caluino, eiusque deliria Calvinistarum furoribus tanto esse inferiora, quanto nanus minor est Hercule, verruca monte, festuca trabe, & culex elephanto, tum demum intelligat nihil hactenus de Calvinistis odiosè fuisse amplificatum. Tum demum tanquam bonus ratiocinator discat primitiuae Ecclesiae statèra à minutis hæreticis ad istos grandes hæresiarchas pendendos gradatim ascendere. tum (inquam) discat quàm immenso odio Calvinistas hæresiarchas maximos & profligatissimos Christianæ fidei zelus prosequi iubeat, quando sanctissimi patres istos antiquos horum comparatione minimos & inchoatos hæreticos, tanquam vera monstra & Ecclesiae Christianæ pestes tantopere exhorruerunt.

Caluinistas Galliae quos vulgaris loquendi consuetudo Huguonotas vocat, nec Christianæ nec politicè esse Gallos.

CAPVT VI.

1. Ea qui superiori capite de Calvinistis Theologicè probata sunt, hic ex eorum in Gallia rebus gestis practicè demonstrantur. Primò, statuitur reipublica Gallicana vim & naturam duabus partibus maxime contineri, religione Christiana Catholica, ad quam Galli aetate Apostolorum à multis Apostolis clarissimis conuersi sunt.

2. Horum Apostolorum suorum sanctas reliquias Galli Christiani

X